

Рачуноводство у туризму

Предзакључна књижења

У предзакључна књижења спада
скуп поступака усклађивања
књиговодственог и стварног
стања (утврђеног пописом), да би
се добили што тачнији подаци за
израду биланса стања и биланса
успеха.

Да би се утврдиле разлике између књиговодственог и стварног стања имовине, обавеза, прихода и расхода неопходно је располагати подацима о књиговодственом стању које се остварује увидом у стање рачуна главне и помоћних књига и подацима о стварном стању који се добијају инвентарисањем, односно који се налазе у инвентару имовине.

Разлози који могу, у пракси,
довести до разлика између
књиговодственог и стварног
стања имовине и обавеза, а тиме
и прихода и расхода су бројни.

Међу најзначајније од њих
убрајају се:

- 1) грешке настале при књиговодственом обухватању документованих економских промена
- 2) недокументоване економске промене,
- 3) недозвољено компензирање салда на активно-пасивним рачунима.

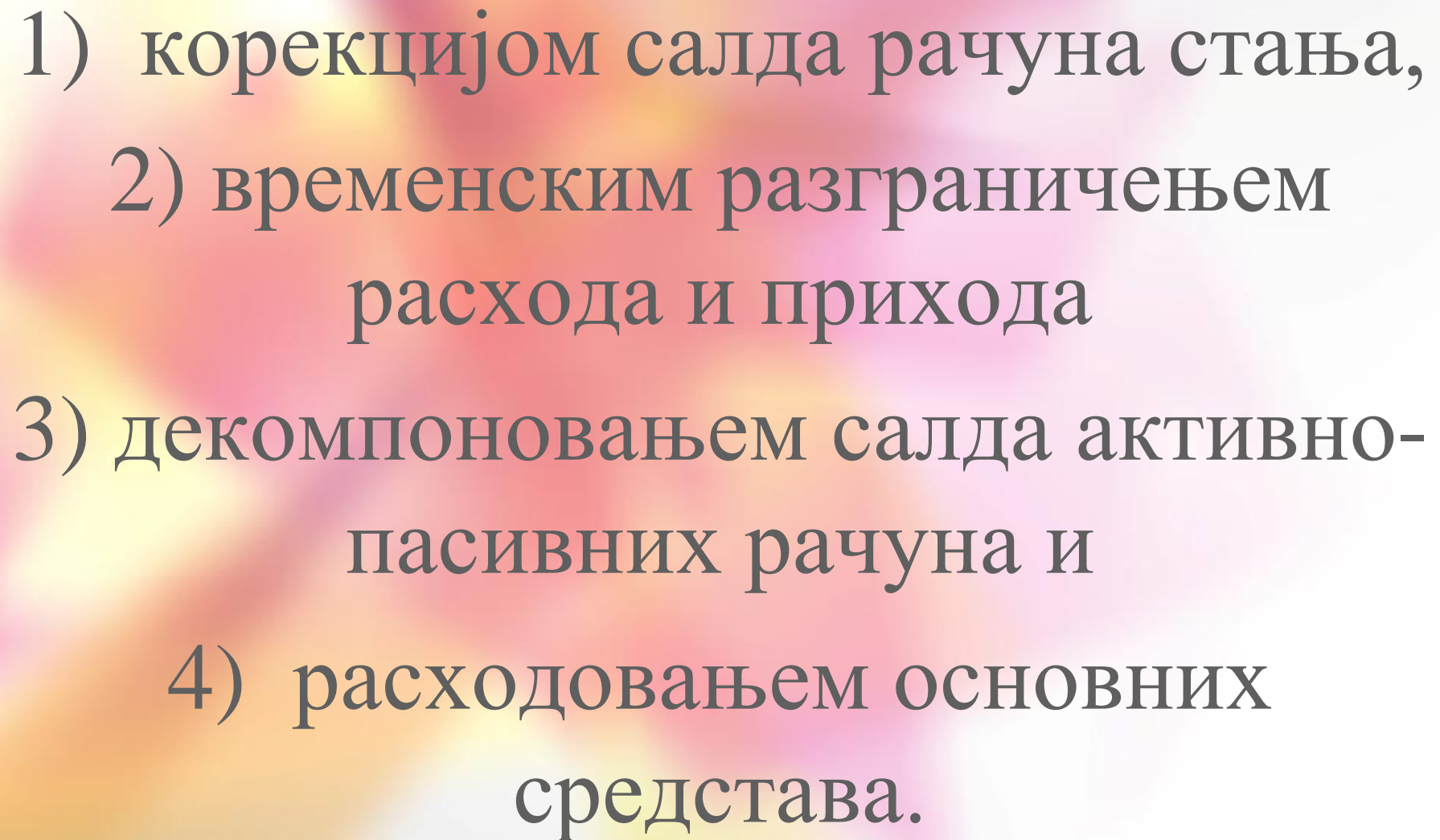
(1) 0 начинима утврђивања и исправљања грешака које могу настати при евидентирању економских промена, било је већ речи па ће сада предмет разматрања бити остали разлози одступања књиговодственог од стварног стања.

(2) Недокументоване економске промене су промене које су се догодиле и при томе промениле или висину или и висину и садржај имовине и обавеза, прихода и расхода, али због непостојања књиговодственог документа нису евидентиране.

У поређењем књиговодственог и стварног стања утврђене разлике, које су последица постојања недокументованих економских промена испољавају се као квантитативна и вредносна неслагања или само као вредносна неслагања књиговодственог и стварног стања.

(3) На активно - пасивним рачунима обухватање економских догађаја током године, супротно начелу јасности, може довести до мешања потраживања и обавеза, услед чега њихов салдо не одражава стварно стање ни једне од поменутих категорија.

Будући да различити разлози доводе до неслагања књиговодственог и стварног стања, и отклањање разлика које су последица тога, захтева спровођење узроцима неслагања примерених књижења. Највећи број разлика се отклања спровођењем следећих књижења, односно **сва предзакључна књижења могу да се поделе у четири групе:**

-
- 1) корекцијом салда рачуна стања,
 - 2) временским разграничењем
расхода и прихода
 - 3) декомпоновањем салда активно-
пасивних рачуна и
 - 4) расходовањем основних
средстава.

Изналажење књиговодственог стања

Изналажење књиговодственог стања се спроводи израдом пробног биланса (пробног листа).

Пробни биланс је табеларни преглед свих рачуна главне књиге са укупним прометом и салдом сваког унетог рачуна.

Укупни промет (брutto биланс)
се добија уношењем збирова
дуговне и потражне стране
свих рачуна главне књиге у
колону бруто биланса.

Збир колона бруто биланса служи аритметичкој контроли извршених књижења на контима и унетог укупног промета са њих у пробни биланс. **Збир колона дугује и потражује бруто биланса мора се међусобно слагати и мора се слагати са збиром дневника.**

Слагање ових збирова указује да је свака пословна промена у истом износу прокњижена и на дуговну и на потражну страну односног конта, да су све промене из дневника пренете у главну књигу и да је рачунска операција тачно извршена.

Вертикална линија којом се одваја
дуговна од потражне стране конта
(лева од десне) или у бруто
билансу, има улогу знака
једнакости.

Осим бруто биланса који служи
рачунској контроли, пробни биланс
садржи и нето или салдо биланс.

У колонама дугује и потражује
нето (салдо) биланса исказана су
књиговодствена стања (салда)
која служе за поређење са стањем
утврђеним инвентаром
(пописом).

Сврха израде пробног биланса је
у томе да кроз бруто биланс
омогући увид у аритметичку
тачност главне књиге, а да преко
салдо биланса омогући
упоређење са стварним стањем
утврђеним пописом
(инвентаром).

Пример:

Производна компанија је на дан 31.11. имала следећи промет на рачунима главне књиге:

НАЗИВ КОНТА	Дугује	Потражује
Пословна средства	10.000.000	500.000
Исправка вредности пословних средстава	-	4.000.000
Текући рачун	500.000	100.000
Благајна	50.000	40.000
Ситан инвентар	50.000	10.000
Готови производи	1.000.000	500.000
Одступање од планске цене коштања готових производа	10.000	45.000
Материјал	1.500.000	700.000
Одступање од планске набавне цене материјала	100.000	170.000
Купци	500.000	300.000
Добављачи	200.000	400.000
Приходи од продаје производа и услуга	-	700.000
Трошкови реализованих производа и услуга	500.000	-
Сопствени капитал	-	6.945.000

Пробни биланс – пробни лист

Ред бр.	Назив конта	Бруто биланс		Салдо биланс	
		Дугује	Потражује	Дугује	Потражује
1.	Пословна средства	10.000.000	500.000	9.500.000	-
2.	И.В.В.С.	-	4.000.000	-	4.000.000
3.	Текући рачун	500.000	100.000	400.000	-
4.	Благајна	50.000	40.000	10.000	-
5.	Ситан инвентар	50.000	10.000	40.000	-
6.	Готови производи	1.000.000	500.000	500.000	-
7.	Одступање од П.Ц.Г.П.	10.000	45.000	-	35.000
8.	Материјал	1.500.000	700.000	800.000	-
9.	Одступање од П.Н.Ц. материјала	100.000	170.000	-	70.000
10.	Купци	500.000	300.000	200.000	-
11.	Добављачи	200.000	400.000	-	200.000
12.	Приходи од продаје	-	700.000	-	700.00
13.	Трошкови производње	500.000	-	500.000	-
14.	Сопствени капитал	-	6.945.000	-	6.945.000
		14.410.000	14.410.000	11.950.000	11.950.000

Утврђивање стварног стања

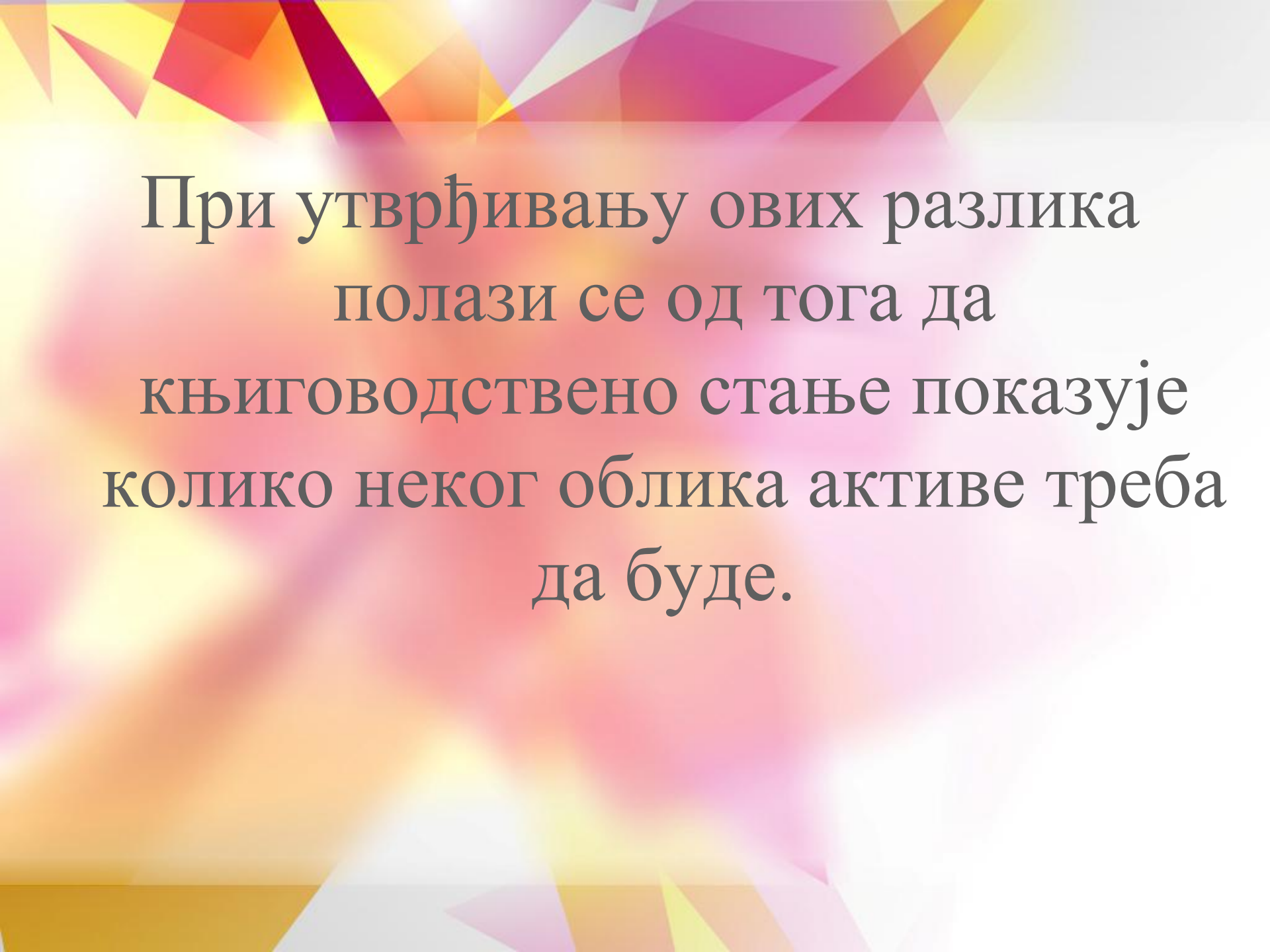
-Корекција салда рачуна стања

Услед неевидентирања економских промена које су промениле количину и тиме и вредност имовине, или пак услед обезвређења имовине које је смањило вредносност имовине стварно стање имовине може бити више или ниже од књиговођственог.

Корекција салда рачуна стања има задатак да ове разлике отклони. Иако се ове разлике могу јавити и на сталној имовини, далеко чешће се јављају на готовини, залихама и потраживањима, дакле, обртној ИМОВИНИ.

Књиговодствено обухватање мањкова и вишкова на средствима

Разлике које на наведеним облицима имовине настају услед некњижења промена које су промениле њихову количину и вредност представљају мањак или вишак датог облика активе

При утврђивању ових разлика
полази се од тога да
књиговодствено стање показује
колико неког облика активе треба
да буде.

Мањак отуда постоји онда када је стварно стање неког облика имовине ниже од књиговодственог стања, а **вишак** онда када је стварно стање више од књиговодственог стања.

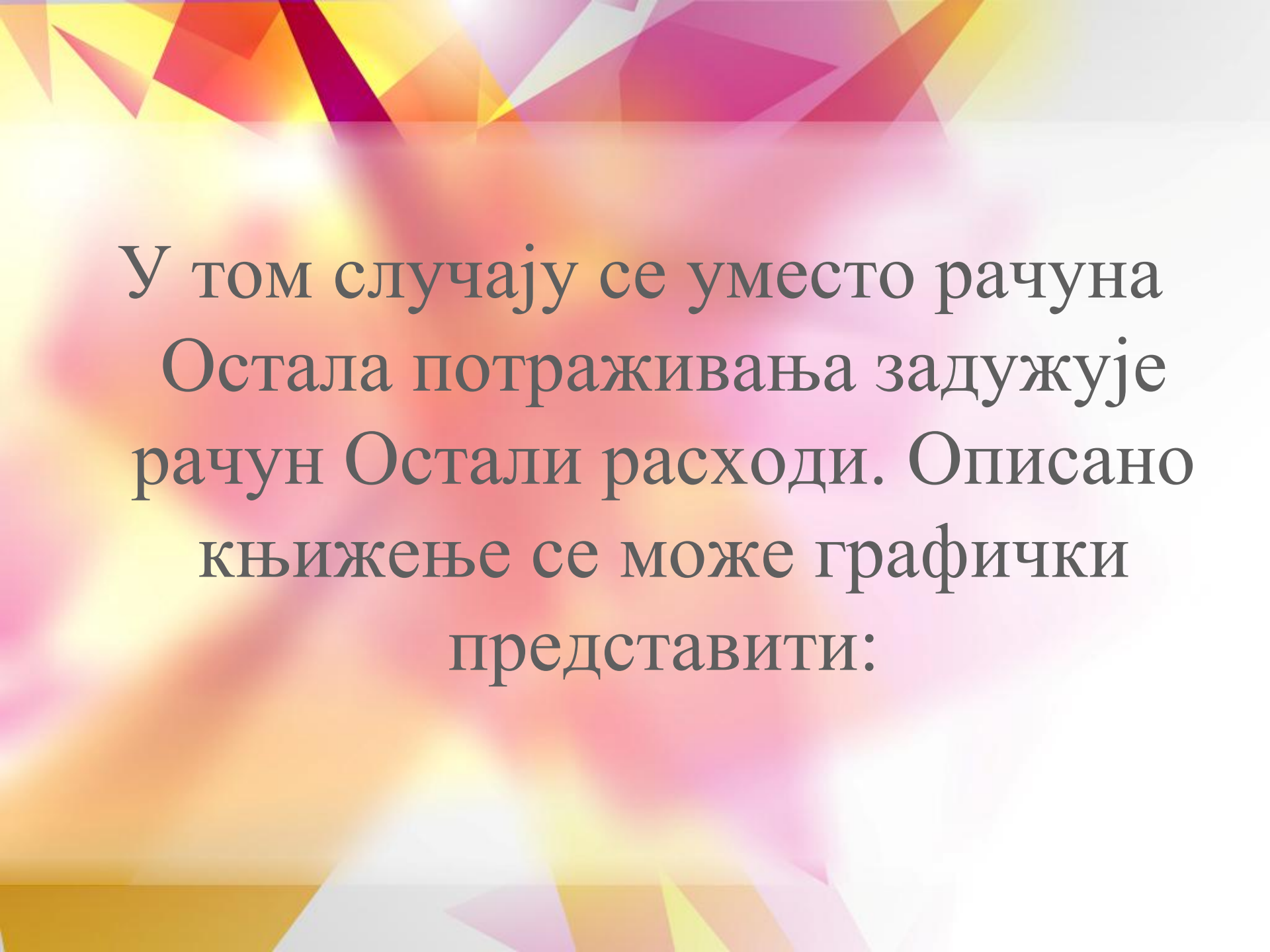
Будући да се књиговодствено
обухватање вишкова и мањкова
разликује у зависности од тога на
ком облику имовине се јављају,
разматраће се одвојено
књиговодствено обухватање
мањкова и вишкова на **ПОСЛВНИМ**
средствима, готовини, и
залихама материјала, готових
производа, односно робе.

Мањак и вишак пословних средстава **утврђује се у висини неотписане вредности** датог пословног средства, а књиговодствено обухватање се врши уз поштовање бруто принципа.

Утврђени мањак пословног
средства се у складу са напред
наведеним правилима
књиговодствено обухвата тако
што се **садашњу вредност**
средства, сходно одлуци управе,
задужи одговорно лице -
рачунополагач

задужењем рачуна Остала
потраживања, рачун Исправка
вредности пословних средстава
задужи за отписану вредност
средства, а рачун Пословна
средства одобри за набавну
вредност.

Иако је готово правило да се настали мањак ставља на терет одговорног лица, управа компаније може, ако се процени да одговорно лице није могло спречити настанак мањка, да донесе одлуку о томе да мањак пада на терет компаније.

У том случају се уместо рачуна
Остала потраживања задужује
рачун Остали расходи. Описано
књижење се може графички
представити:

228 – Остала потраживања

02 – Пословна средства

(57 – Остали расходи)

0238 - IVOS

(1)

(2)

(3)

(1) Набавна вредност пословних средстава

(2) Неотписана вредност пословних средстава и

(3) Отписана вредност пословних средстава

Пример:

Инвентарисањем је утврђен мањак ласерског штампача, инвентарни број 1123, чија је набавна вредност била 25.000 динара, отписана вредност 15.000 динара. Према одлуци органа управљања мањак пада на терет одговорног лица.

228 – Остала потраживања

02 – Пословна средства

(57 – Остали расходи)

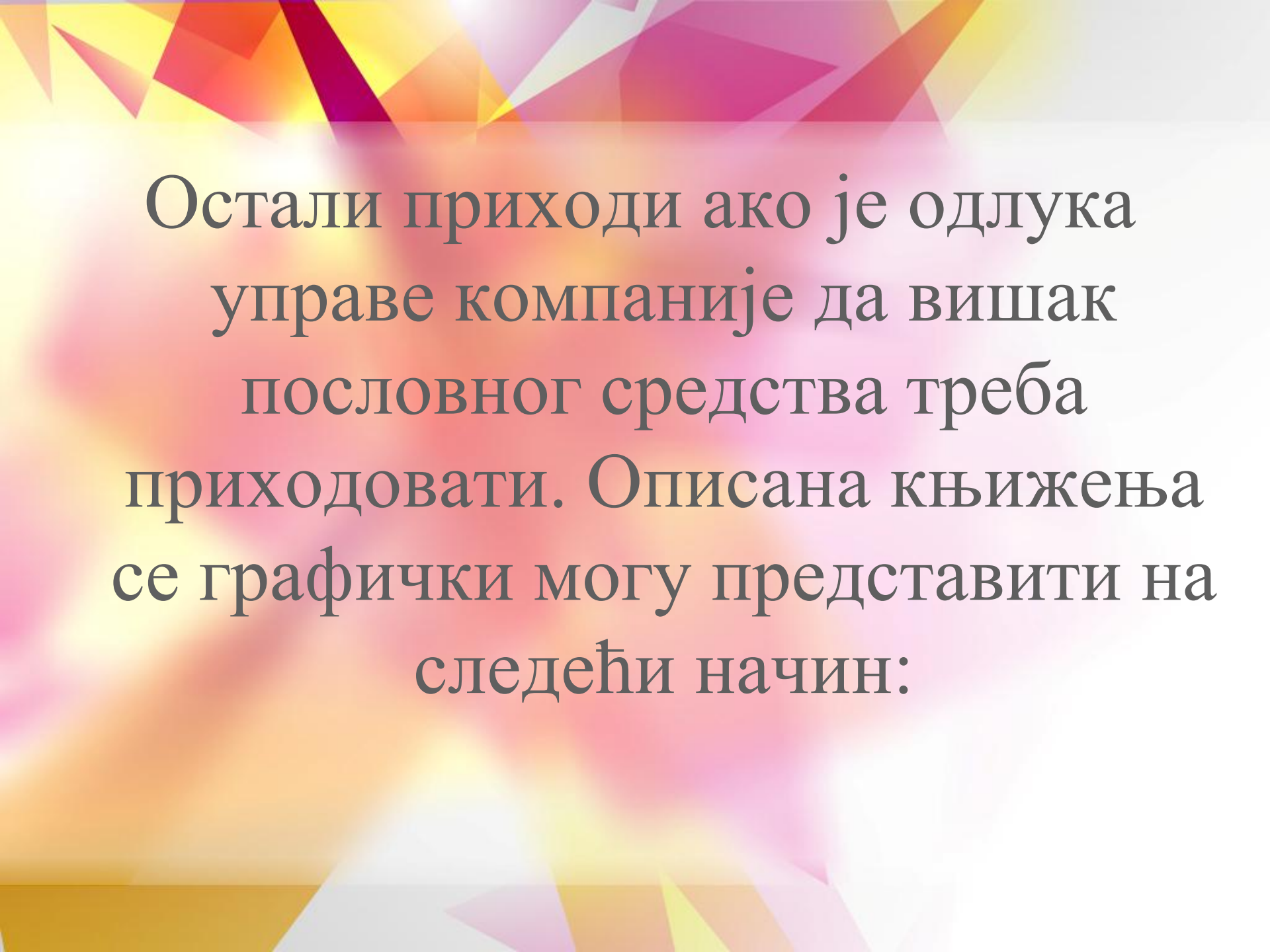
0238 - IVOS

1) 25.000

1) 10.000

1) 15.000

Вишак пословних средстава се књиговођствено обухвата задужењем рачуна пословна средства за набавну вредност, а одобравају се рачун Исправка вредности за отписану вредност и рачун Остале обавезе за износ садашње вредности, ако узрок вишка није познат, односно рачун

Остали приходи ако је одлука
управе компаније да вишак
пословног средства треба
приходовати. Описана књижења
се графички могу представити на
следећи начин:

439 – Остале обавезе

02 – Пословна средства

(67 – Остали приходи)

0238 - IVOS

(1)

(2)

(3)

(1) Набавна вредност пословних средстава

(2) Неотписана вредност пословних средстава и

(3) Отписана вредност пословних средстава

Пример:

У поређењем књиговодственог и стварног стања утврђено је постојање неевидентираниог пословног средства чија је процењена набавна вредност 12.000 динара, а процењени степен порабачености 70%. Према одлуци управе вишак се приходује.

02 – Пословна средства

1) 12.000

439 – Остале обавезе

(67 – Остали приходи)

3.600 (1

0238 - IVOS

8.400 (1

За разлику од пословних средства и залиха код којих се упоређење књиговодственог стања са стварним стањем врши обично на крају године, контрола сагласност ова два стања код **ГОТОВИНЕ** врши се дневно. Износ за који је стварно стање ниже од књиговодственог стања представља мањак.

За износ мањка се **задужује**
благајник преко рачуна Остала
потраживања, а **одобрава** рачун
Благајне. Овим се више
књиговодствено стање готовине
на рачуну Благајна своди на ниже
стварно стање, што је и циљ
предзакључних књижења.

Рачун Остала потраживања се гаси
при уплати мањка од стране
благајника било у благајну било
на текући рачун компаније.

Уколико би се накнадно утврдило да је утврђени мањак настао услед непрокњижене исплате за трошкове, ПТТ услуге на пример, рачун Остала потраживања би се угасио преношењем износа мањка на одговарајући рачун врста трошкова.

Утврђени вишак готовине нарочито ако је реч о значајнијим износима, обично се обухвата **задужењем** рачуна Благајна и **одобрењем** рачуна Остале обавезе, док се не открије узрок вишка. Ако је реч о безначајним износима утврђени вишак се, **сагласно о одлуци** **управе компаније** књижи као **Остали приход.**

Рачун Остале обавезе се може угасити или одобрењем рачуна Купци, ако је вишак последица извршене уплате купаца која није била евидентирана, или ако се узрок вишка не открије преношењем на рачун Остали приходи.

Вишак и мањак залиха материјала,
ситног инвентара и амбалаже,
обухватају се у висини **набавне**
вредности, док се мањак и вишак
недовршене производње вреднује
се по **цени коштања**.

За износ утврђеног вишка наведених залиха задужују се одговрајући рачуни залиха, јер је у овом случају књиговодствено стање ниже од стварног, а одобрава се рачун Остале обавезе до утврђивања узрока вишка или рачун Остали приходи, ако је **одлука управе** да се вишак одмах приходује.

Ако се накнадно открије да је вишак утврђен услед непрокњижене пријемнице – набавке, износ вишка се преноси са рачуна Остале обавезе на рачун Добављачи.

Уколико узрок вишка не би био
откривен, накнадно би се
доносила одлука о његовом
приходовању, тада би рачун
Остале обавезе, дуговао, а рачун
Остали приходи, потраживао.
Описана књижења представљена
графички изгледају:

439 – Остале обавезе

243 – Благајна /

10 – Залихе материјала

(1)

(3)

67 - Остали приходи/

433 - Добављачи

(2)

1) књиговодствено обухватање вишка чији узрок није познат

2) књиговодствено обухватање вишка који се приходује

3) накнадно приходовање вишка

Пример:

1. Инвентарно стање залиха материјала је више од књиговодственог за 300 динара узрок вишка није познат.
2. Вишак готовине у благајни од 10 динара се прерна одлуци управе приходује.

3. Накнадном контролом документације утврђено је да пријемница материјала која гласи на 300 динара није прокњижена, те да је услед тога констатовано постојање вишка.

Прокњижене економске промене изгледају:

Дневник

РБ	КОНТО		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	101	439	Материјал Остале обавезе <i>- Утврђени вишак материјала</i>	300	300
2.	243	67	Благајна Остали приходи <i>- Вишак готовине</i>	10	10
3.	439	433	Остале обавезе Добављачи у земљи <i>- Накнадно књижење пријемнице</i>	300	300

Главна књига

<u>101 - Материјал</u>		<u>439 – Остале обавезе</u>		<u>243 - Благајна</u>	
1) 300		3) 300	300 (1	2) 10	
<u>67 – Остали приходи</u>		<u>433 - Добављачи</u>			
	10 (2		300 (3		

Разлика између вишег
књиговодственог и нижег
стварног стања не мора у целини
да представља мањак. Како је већ
указано залихе материјала, ситног
инвентара, робе и готових
производа се смањују и под
утицајем кала, растура и лома.

Како је књиговодствено
обухватање ризика залиха већ
било предмет разматрања, овде ће
се полазити од претпоставке да је
ризик залиха већ евидентиран те
да разлика **представља мањак
залиха.**

Мањак материјала, ситног инвентара, амбалаже и недовршене производње књиговодствено се обухвата одобрењем рачуна одговарајућих залиха и задужењем рачунополагача - магационера, преко рачуна Остала потраживања.

Ако би накнадном контролом било утврђено да је узрок мањка непрокњижено требовање материјала износ мањка би са рачуна Остала потраживања био пренет на рачун Трошкови материјала.

Описана књижена се графички могу представити:

10 – Залихе

материјала, сит. инвента

ра и амабалаже

228 – Остала

потраживања

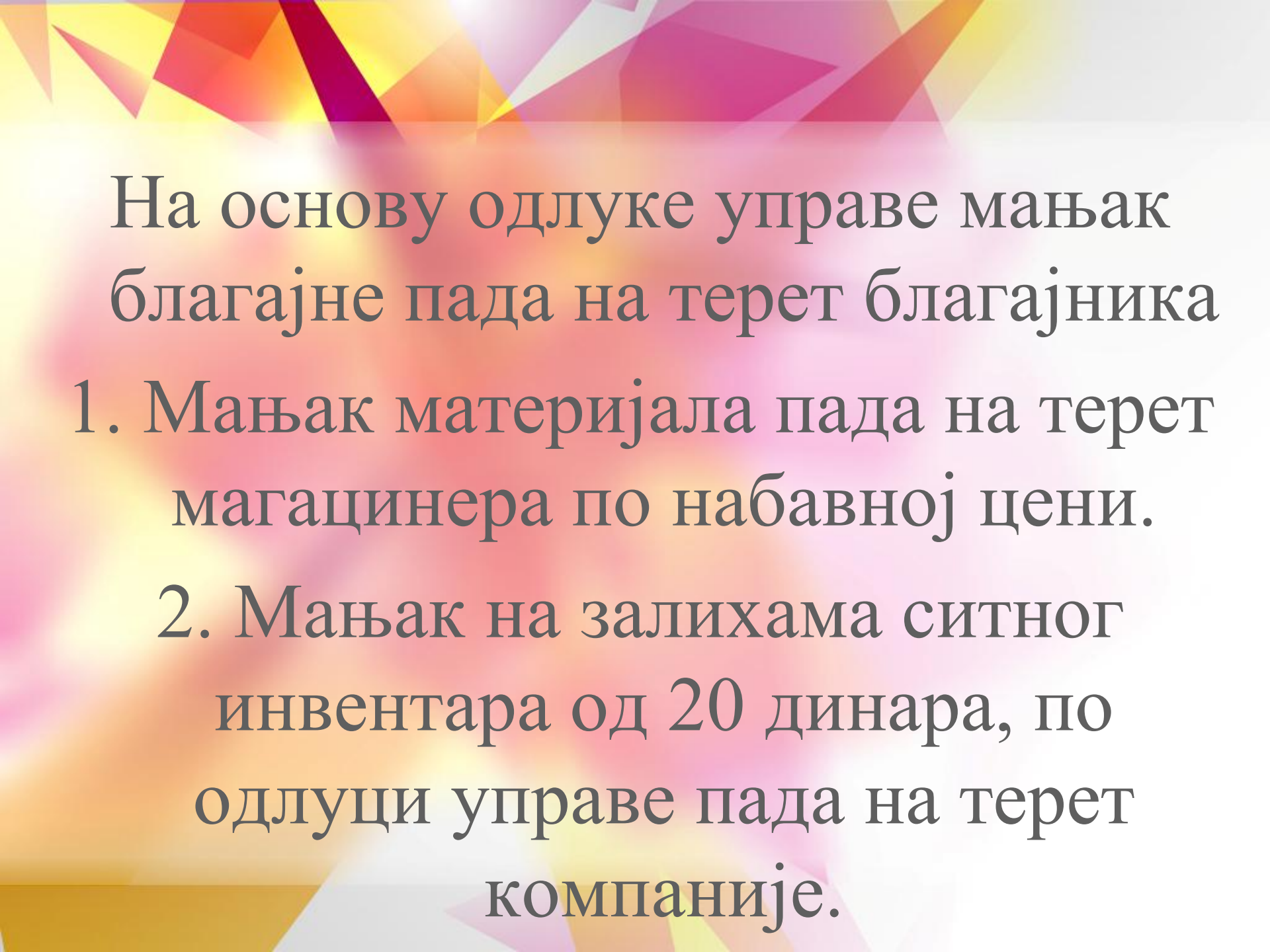
57 – Остали расходи

(51 – Трошкови

материјала

Пример:

На рачунима главне књиге на дан 31.12. било је следеће стање:
Благајна 540 динара, Материјал 3.200 динара, Ситан инвентар на залихама 570 динара. Инвентарно стање наведене имовине утврђено на исти дан било је: Благајна 530 динара, Материјал 3.100 динара, Ситан инвентар на залихама 550 динара.

На основу одлуке управе мањак
благајне пада на терет благајника

1. Мањак материјала пада на терет
магацинера по набавној цени.

2. Мањак на залихама ситног
инвентара од 20 динара, по
одлуци управе пада на терет
компаније.

3. Накнадном контролом документације утврђено је да је утврђени мањак материјала, последица не прокњиженог требовања материјала на износ од 100 динара.

Прокњижене економске промене изгледају:

Дневник

РБ	КОНТО		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	228	243	Остала потраживања Благајна <i>- Мањак готовине</i>	10	10
2.	228	101	Остала потраживања Материјал <i>- Вишак готовине</i>	100	100
3.	439	433	Остали расходи Ситан инвентар на залихама <i>- Манјак ситног инвентара</i>	20	20
4.	51	228	Трошкови материјала Остала потраживања <i>- Накнадно књижење требовања</i>	100	100

228 – Остала
потраживања

1) 10	100	(4
2) 100		

57 – Остали расходи

3) 20		
-------	--	--

Главна књига

101 - Материјал

S°	100	(2
----	-----	----

1030 – Ситан инв. на
залихама

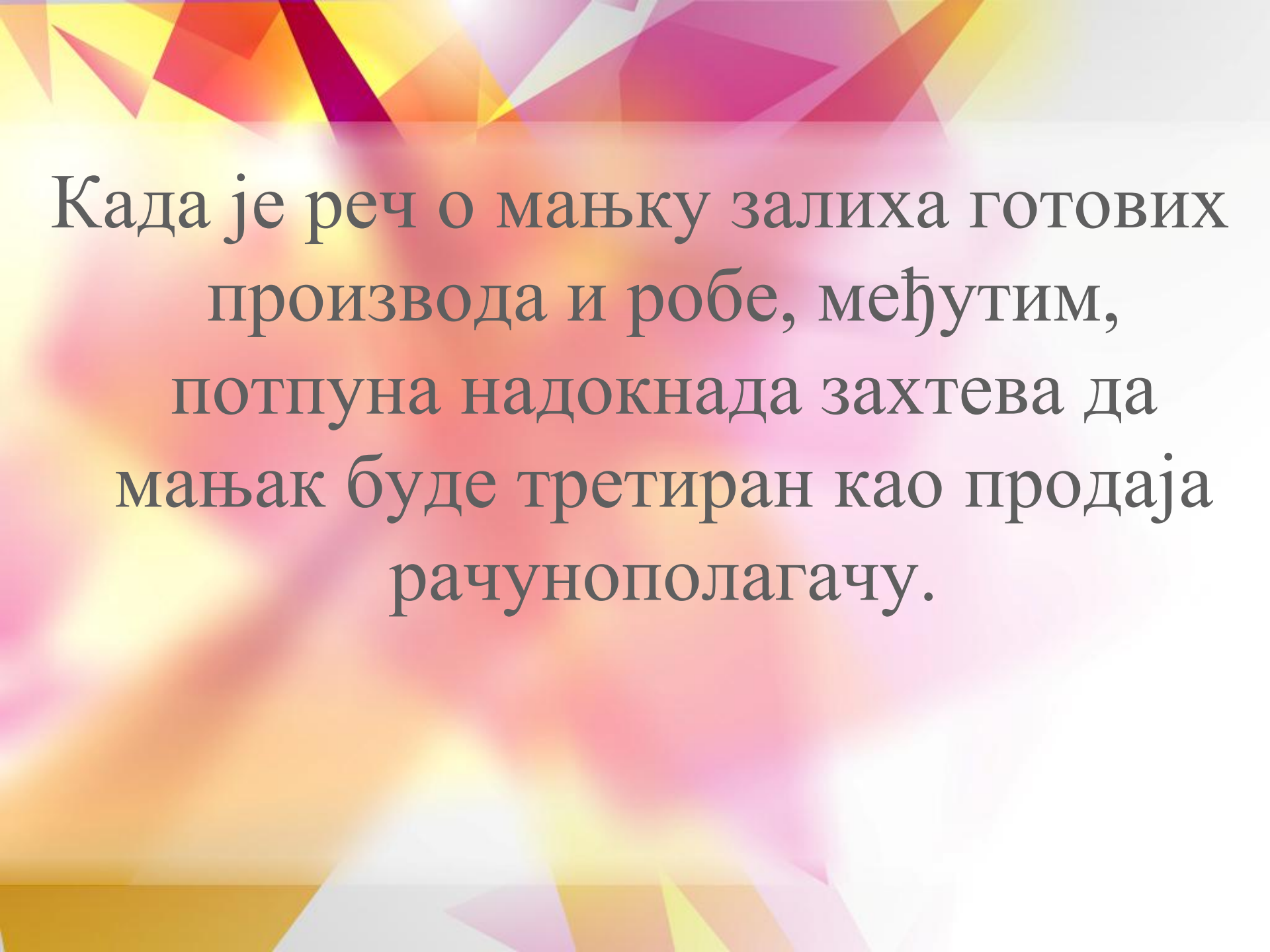
S°	20	(3
----	----	----

243 - Благајна

S°	10	(1
----	----	----

51 – Трошкови
материјала

4) 100		
--------	--	--

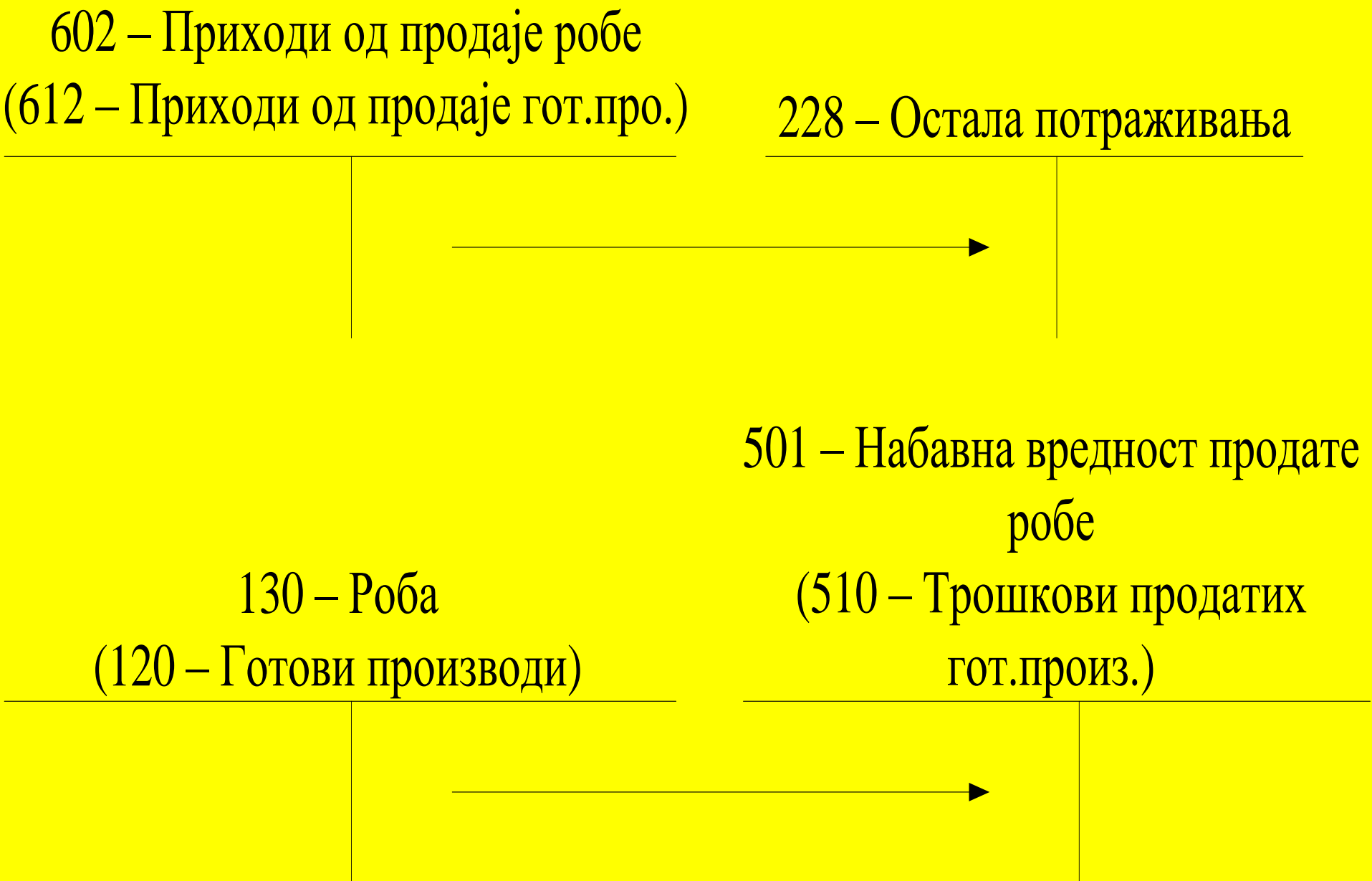
Када је реч о мањку залиха готових
производа и робе, међутим,
потпуна надокнада захтева да
мањак буде третиран као продаја
рачунополагачу.

Потпуна надокнада у овом случају не би била остварена ако би рачунополагач надокнадио само набавну вредност робе, односно цену коштања готових производа, јер би компанија изгубило зараду коју би иначе остварила продајом робе, односно готових производа.

У складу са овим рачунополагач ће
преко рачуна Остала
потраживања бити задужен за
продајну вредност мањка, а за
исти износ ће бити одобри рачун
Приходи од продаје.

За цену коштања, односно за набавну вредност мањка задужује се рачун Трошкови продатих готових производа, односно Набавна вредност продате робе, а одобрава рачун залиха Готови производи односно Роба на залихама.

Графички представљена књижења изгледају:

Пример:

1. У поређењем књиговођственог и стварног стања утврђење мањак робе чија је набавна вредност 200 динара, продајна вредност 280 динара. Залихе робе се воде по продајним ценама. Мањак пада на терет рачунополагача.

Прокњижена економска промена изгледа:

Дневник

Рб	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	228	602	Остала потраживања Приходи од продаје робе <i>- За продајну вредност мањка робе</i>	280	280
2.	501 1329		Набавна вредност продате робе Разлика у цени Роба на залихама <i>- За набавну вредност мањка робе</i>	200 80	
		131			

Главна књига

228 – Остала потраживања	602 – Приходи од продаје робе	501 – Наб.вр.прод.робе
1) 280	280 (1	1а) 200
1329 – Разлика у цени	131 – Роба на залихама	
1а) 80	S° 280 (1а	

Примери за вежбу:

1. Утврђивање и књижење мањкова, расхода и вишкова са примерима

Настале разлике по попису утврђују се количински и вредносно у пописним листама, а Одлука о начину раскњижавања, треба да донесе надлежни орган (најчешће Управни одбор).

Мањкови се по правилу, књиже на терет одговорног лица, али у одређеним случајевима се могу књижити и на терет расхода.

Мањкови на терет одговорног лица књиже се задужењем рачуна 221 – *Потраживања од запослених*, а мањкови на терет правног лица задужењем рачуна 574 – *Мањкови*.

Ако се на основу пописа врши
расходовање нематеријалних
улагања (некретнина, постројења и
опреме) за износ неотписане
вредности задужује се рачун 570 –
Губици, по основу расходовања и
продаје нематеријалних улагања,
некретнина, постројења и опреме.

За расходе залиха (материјала, резервних делова, недовршених и готових производа по КОНТНОМ оквиру није предвиђен посебан рачун, те се у пракси користи рачун 574 или 579.

Мањкови залиха недовршених и готових производа књиже се пре свега у класи 9, а одређена књижења се спроводе и у финансијском књиговодству. Исто важи и за залихе материјала и резервних делова ако се воде у оквиру погонског обрачуна.

Обрачунат ПДВ исказује се на рачуну 470 – *Обавезе за ПДВ по излазним фактурама по општој стопи*, односно 471 – *Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по посебној стопи*, стим што би требало отворити посебне аналитичке рачуне за ПДВ обрачунат на мањкове и расходе.

1.1. Некретнине, постројења и опрема

а) Мањак и расход - отпис

Утврђен је мањак опреме чији је:

<i>набавна вредност</i>	<i>40.000</i>
<i>динара</i>	
<i>исправка вредности</i>	<i>32.000</i>
<i>динара</i>	
<i>неотписана вредност</i>	<i>8.000</i>
<i>динара</i>	

За настали мањак задужује се одговорно лице које је дужно да надокнади неотписану вредност опреме са обрачунатим ПДВ 18% који износи 1.440 динара (8.000 x 18%) = 1.440 динара).

Књижење:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	2212		Потраживања за мањкове	9.440	
	0231		Исправка вредности опреме	32.000	
		0230	Опрема – набавна вредност		40.000
		470	Обавезе за ПДВ по општој стопи		1.440
			<i>- по одлуци за мањак опреме</i>		

Ако је наведена опрема била на стању по попису, али је дотрајала и неупотребљива, па надлежни орган донесе одлуку да се опрема расходује, спровело би се следеће књижење:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	0231	0230	Потраживања за мањкове	32.000	40.000
	5701		Исправка вредности опреме	8.000	
			Опрема – набавна вредност - за расход – отпис опреме		

б) вишак

Утврђен је вишак алата и инвентара у износу од 13.000 динара, по процењеној вредности, односно 9.000 динара по процењеној садашњој вредности (неотписаној) вредности.

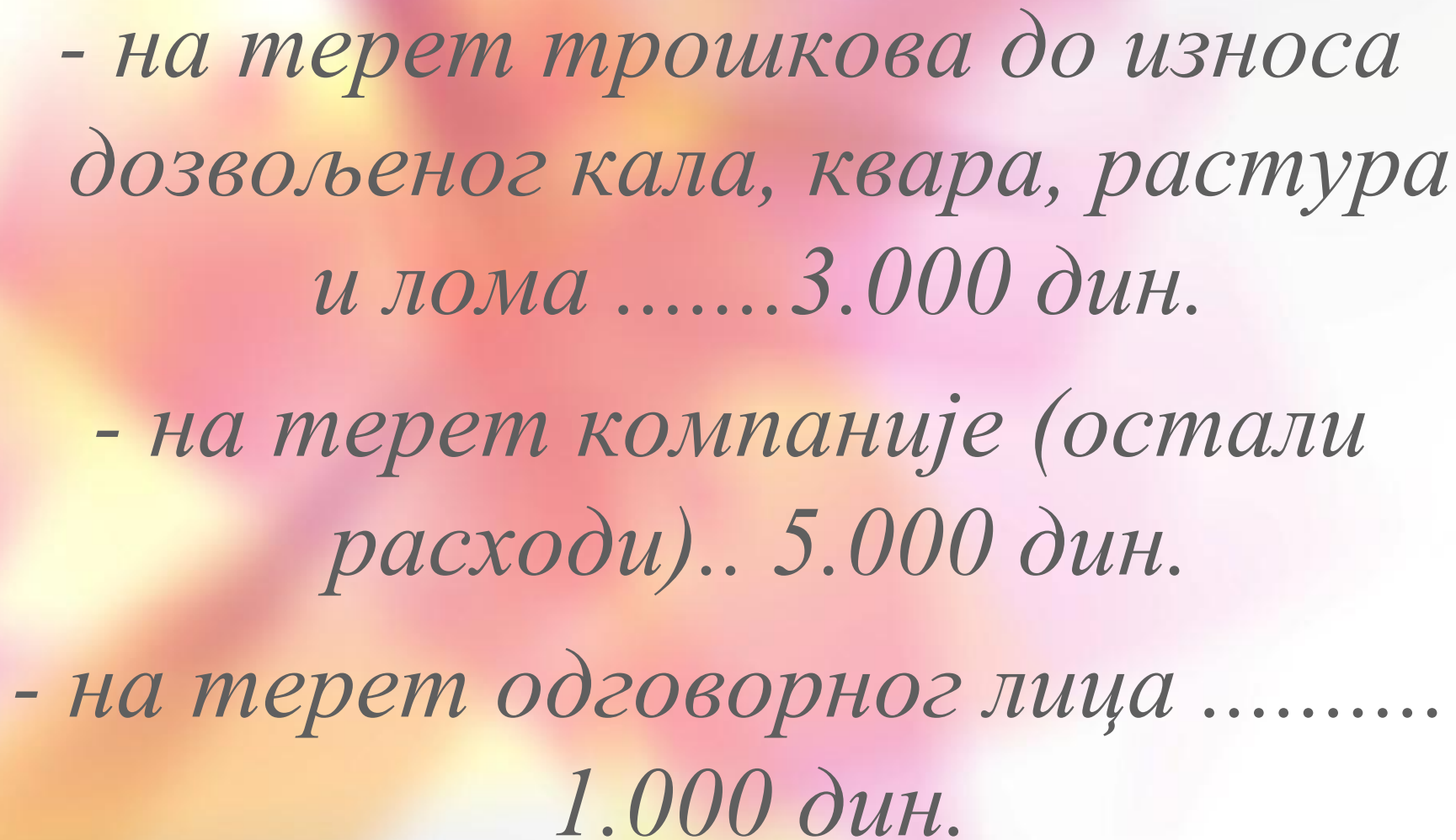
Књижење:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	02311		Алат и инвентар – набавна вредност	13.000	
		02309	Исправка вредности алата и инвентара		4.000
		6742	Вишкови пословних средстава <i>- за утврђени вишак по попису</i>		9.000

1.2. Материјал и резервни делови

Када се залихе материјала воде само у финансијском књиговодству на рачуну 101:

Утврђен је мањак основног материјала у износу од 9.000 динара и према одлуци надлежног органа треба да се књижи:

-
- на терет трошкова до износа дозвољеног кала, квара, растура и лома3.000 дин.
 - на терет компаније (остали расходи).. 5.000 дин.
 - на терет одговорног лица
1.000 дин.

ПДВ се обрачунава по стопи од 18%
на износ мањкова преко износа
дозвољеног по општем акту, и то:

- на 5.000 дин. пада на терет
компаније..... 900 дин.

- на 1.000 дин. који пада на терет
одговорног лица 180 дин.

Укупно:

1.080 дин.

Материјал се води по планској
набавној цени, тако да је стање
залиха пре књижења мањкова и
трошкова:

- на рачуну 1010 – Основни
материјал.....38.000
дин.

- на рачуну 1019 - Одступање од
цена материјала (потражни салдо)
.....3.800 дин.

$$\frac{3.800 \times 100}{100} = 10\%$$

$$\frac{9.000 \times 10}{100} = 900 \text{ динара}$$

односно појединачно,

$$\frac{3.000 \times 10}{100} = 300 \text{ динара,}$$

$$\frac{5.000 \times 10}{100} = 500 \text{ динара}$$

$$\frac{1.000 \times 10}{100} = 100 \text{ дин}$$

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	2212		Потраживања за мањкове	1.180	
	5112		Кало, растур, квар и лом	3.000	
	5740		Мањкови материјала	5.900	
		1010	Основни материјал		9.000
		470	Обавезе за ПДВ по општој стопи <i>- по одлуци за настали мањак материјала</i>		1.080
2.	1019		Одступање од цене материјала	900	
	2212		Потраживања за мањкове	300	
	5114		Кало, растур, лом и квар	100	
	5740		Мањкови материјала	500	
			<i>- пренос одступања од цене материјала</i>		

Књиговодствено обухватање обезвређења залиха и потраживања

Поред разлика између књиговодственог и стварног стања које су последица неслагања количина и вредности, при инвентарисању залиха и потраживања, пре свега, могу се јавити и разлике између књиговодствене и стварне вредности које нису праћене, када је реч о залихама и разликама у количини.

Ове разлике између више
књиговодствене и ниже стварне
вредности залиха и потраживања
су последица **обезвређења** ових
облика имовине.

**Обезвређење залиха може
настати** из више разлога као што
су неодговарајуће складиштење
или пад тражње за готовим
производима, односно робом.

У оба случаја тржишна цена залиха пада испод њихове набавне цене односно цене коштања, када је реч о залихама недовршене производње и готових производа.

У складу са **начелом импаритета** губици који су настали услед обезвређења треба да буду одмах признати не чекајући њихову тржишну верификацију, која ће наступити у тренутку продаје.

Висина губитака насталих по основу обезвређења се утврђује процењивањем, а књиговодствено обухватање се врши на основу одлуке управе компаније. **Први корак** у књиговодственом обухватању залиха које су изгубиле свој уобичајени квалитет је њихово издвајање на посебне рачуне.

Тако се са рачуна Материјал
неисправне залихе преносе на
рачун Неисправан материјал, док се
вредност залиха готових производа
и робе за које не постоји тражња
или је она слаба преноси са рачуна
Готови производи на рачун
Некурентни готови производи,
односно са рачуна Роба на рачун
Демодирана роба.

Након извршеног прекњижавања
које само по себи упућује
кориснике финансијских извештаја
на чињеницу да је реч о залихама
које су изгубиле део своје
вредности следи свођење
књиговодствене вредности ових
залиха која је виша на нижу
стварну вредност.

Уобичајено је с обзиром да се губитак вредности сматра трајним те даје реч о залихама које ће бити у кратком року утрошене или продате да се смањење вредности врши директним отписивањем на терет рачуна Остали расходи.

Графички представљена описана књижења изгледају:

584 – Неисправан материјал/
Демодирана роба/

101 – Материјал/131 – Роба/
Некурентни готови производи

120 Готови производи

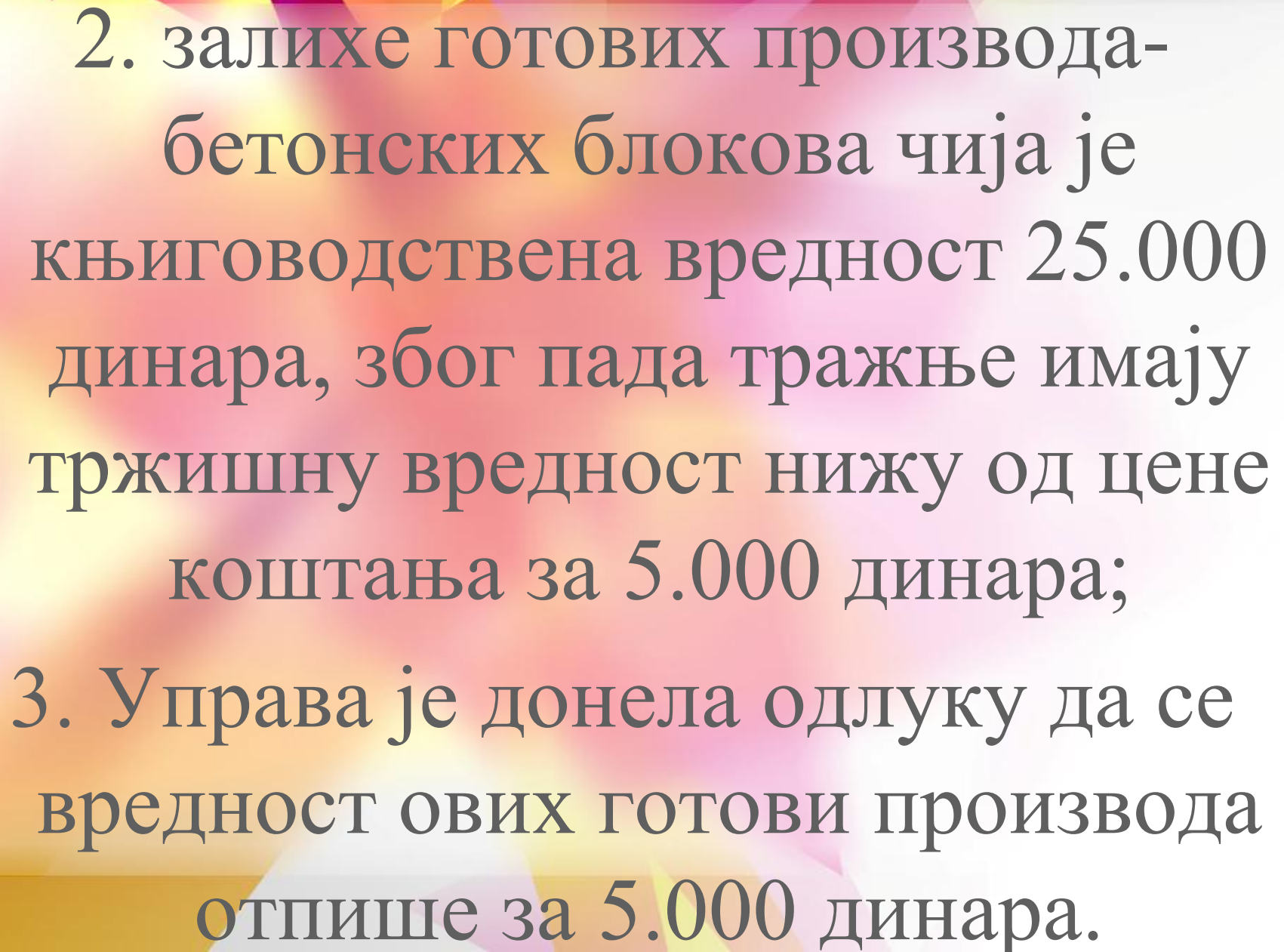
57 – Остали расходи

Пример:

При инвентарисању залиха утврђено је:

1. да је део залиха цемента услед влаге изгубио своју употребну вредност; Управа је донела одлуку да се залихе цемента чија је набавна вредност 450 динара у целини отпишу;

-
2. залихе готових производа-бетонских блокова чија је књиговодствена вредност 25.000 динара, због пада тражње имају тржишну вредност нижу од цене коштања за 5.000 динара;
 3. Управа је донела одлуку да се вредност ових готови производа отпише за 5.000 динара.

Прокњижене економске промене изгледају:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	57	101	Остали расходи Материјал <i>- отпис неупотребљивог материјала</i>	450	450
2.	584	120	Некурентни готови производи Готови производи <i>- издајање некурентних залиха</i>	25.000	25.000
3.	57	584	Остали расходи Некурентни готови производи <i>- отпис залиха некурентних готових производа</i>	5.000	5.000

Главна књига

57 - Остали расходи

1)	450
3)	5.000

101 - Материјал

S°	450	(1
----	-----	----

584 – Некурентни готови производи

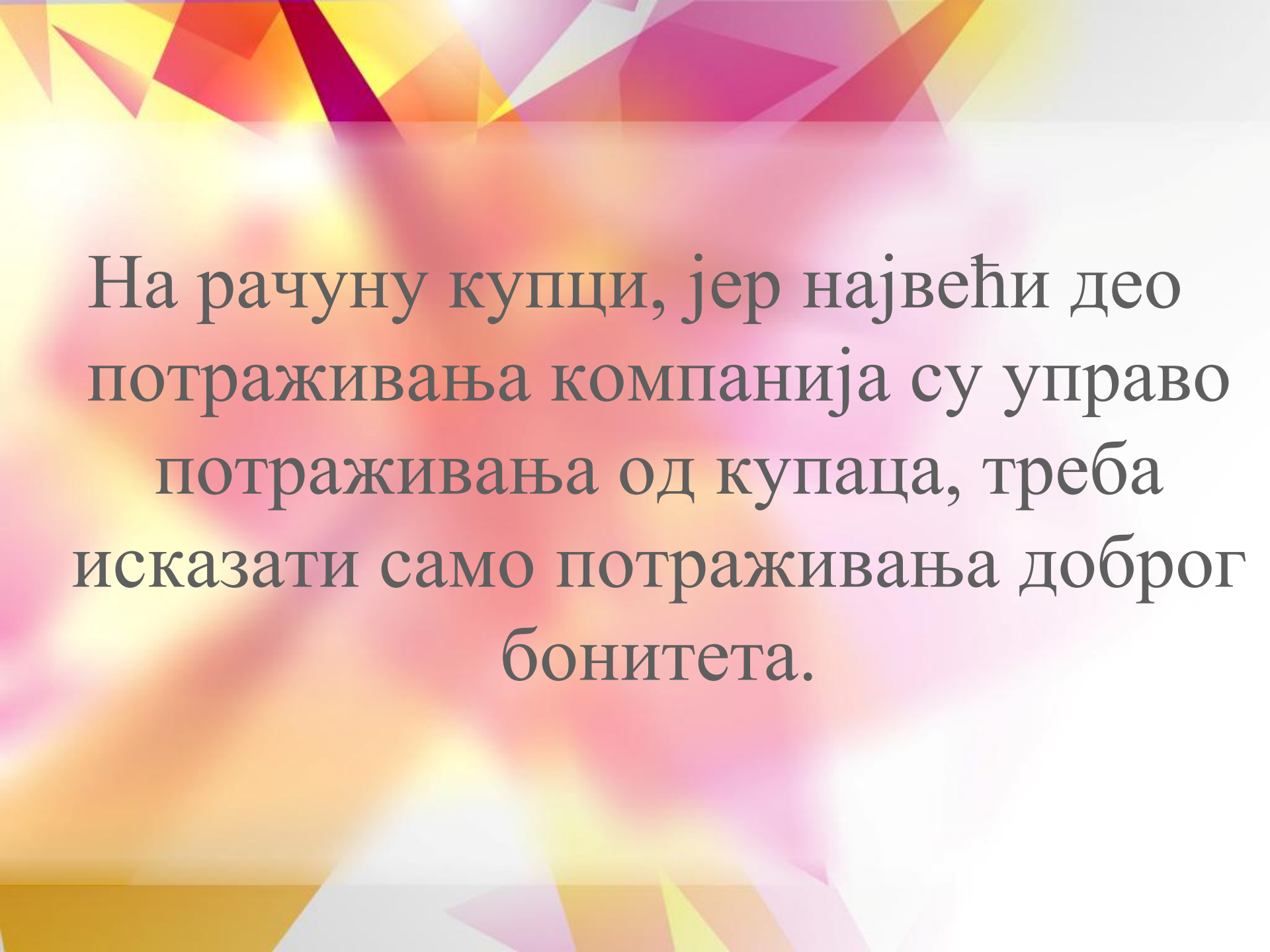
2)	25.000	5.000	(3
----	--------	-------	----

120 – Готови производи

S°	25.000	(2
----	--------	----

Поред залиха обезвређењу подлежу и **потраживања**. На крају године се стога, редовно врши провера бонитета потраживања које компанија има. Према бонитету потраживања компаније се могу класификовати на:

- потраживања доброг бонитета,
 - угрожена потраживања и
 - ненаплатива потраживања.
- Сматра се да је потраживање **доброг бонитета** ако се може очекивати његова наплата у пуном износу о року доспећа.

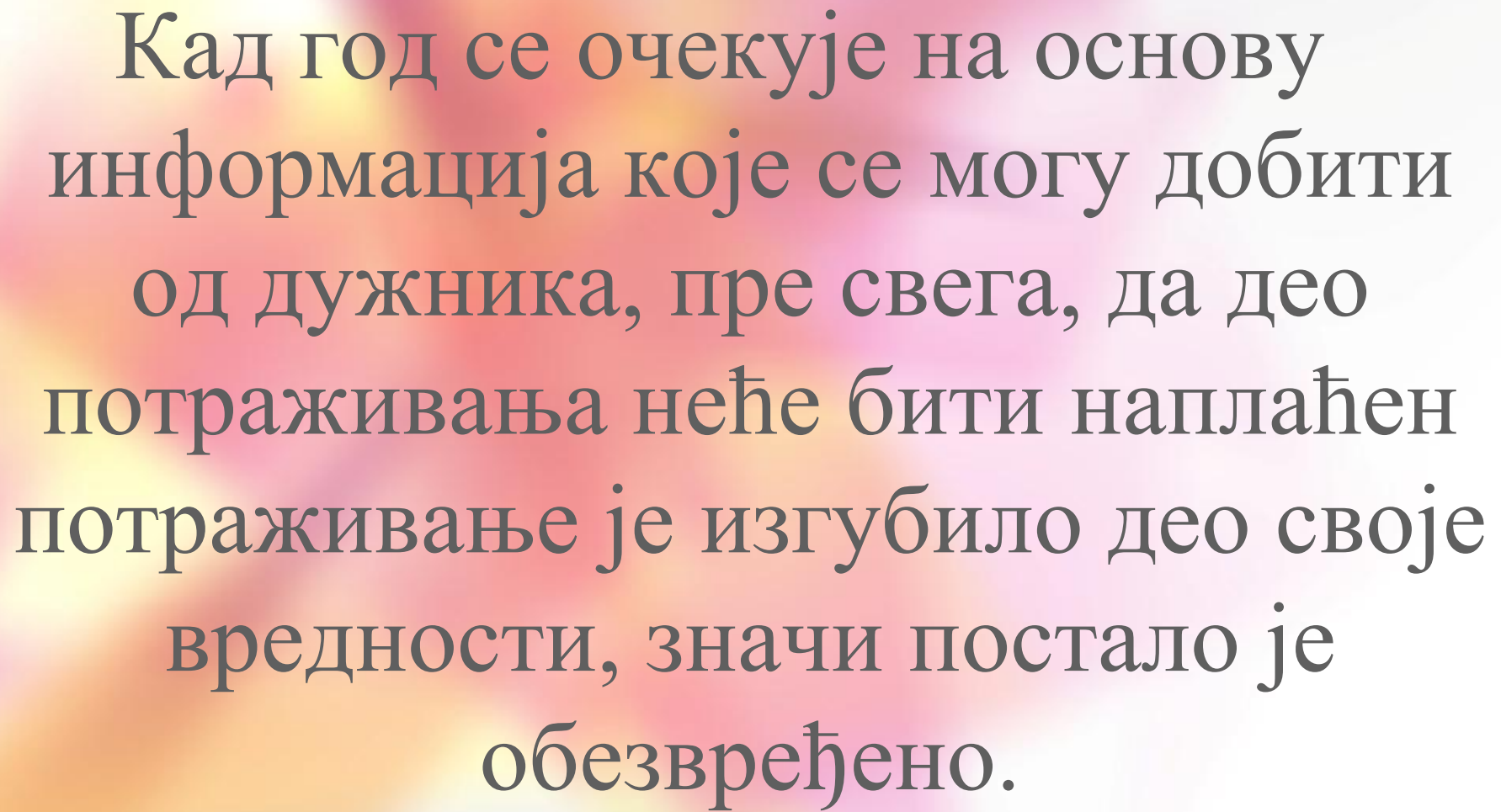
На рачуну купци, јер највећи део потраживања компанија су управо потраживања од купаца, треба исказати само потраживања доброг бонитета.

Угрожена или, како се у пракси још означавају, дубиозна потраживања су она потраживања код којих не постоји извесност у погледу износа који ће бити наплаћен или у погледу рока наплате или чешће ни у погледу износа ни у погледу рока наплате.

У ову групу потраживања убрајају се потраживања која компанија има према купцима, тј. дужницима над којима је покренут стечајни поступак и потраживања ради чије наплате се води спор код надлежног привредног суда.

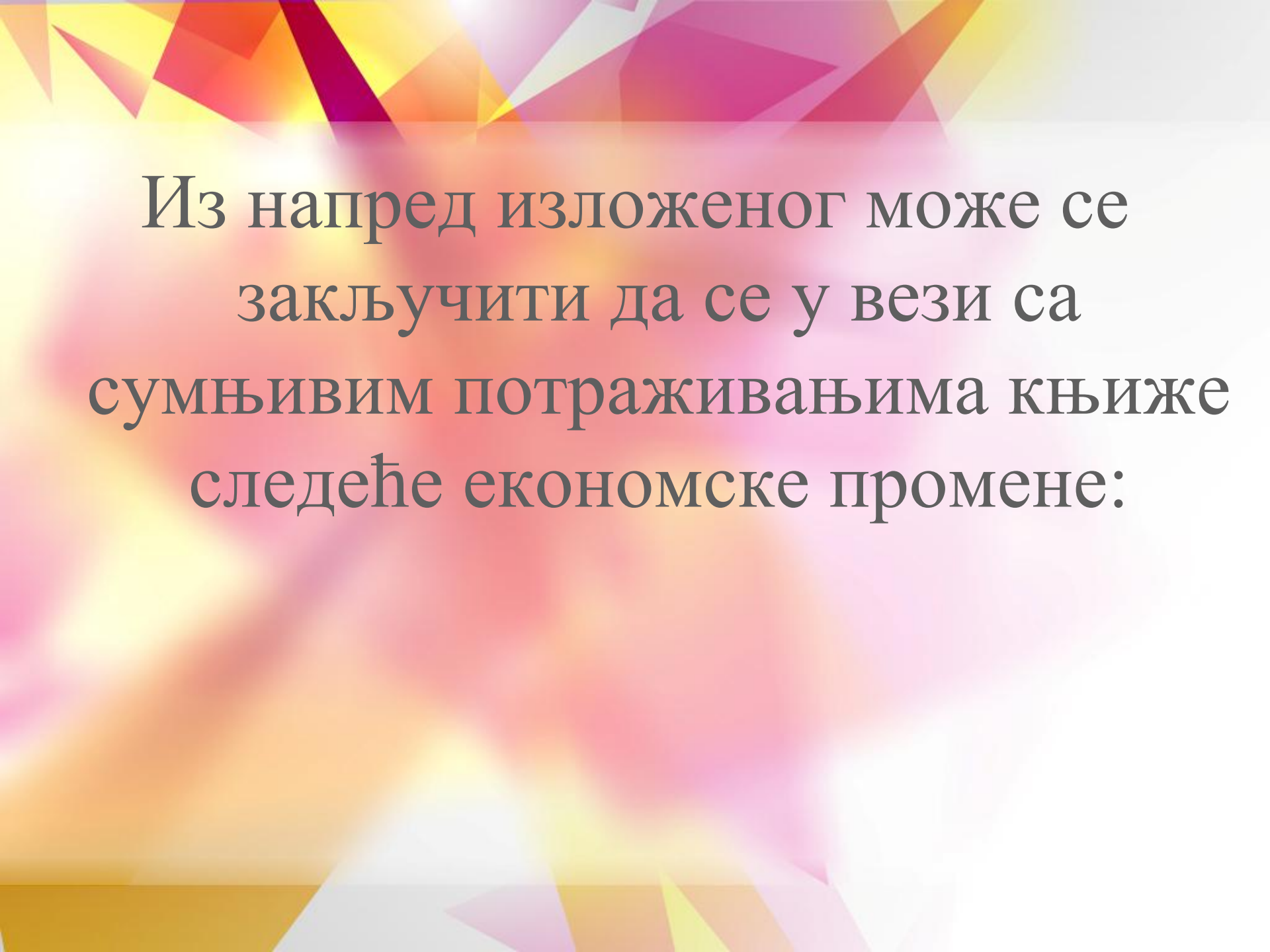
Потраживања од дужника над којима је покренут стечајн и поступак се означавају као сумњива потраживања. Стечајни поступак се, наиме, покреће над компанијама која су изгубила способност измирења својих обавеза, те компаније су врло често толико задужена да су њихове обавезе више од имовине којом располажу,

тако да компанија сигурно
потраживање неће наплатити о
року већ по окончању стечајног
поступка, а у многим случајевима
потраживање се наплаћује само
делимично. То значи да компанија
у таквим случајевима има губитак у
висини ненаплаћеног дела
потраживања.

Кад год се очекује на основу информација које се могу добити од дужника, пре свега, да део потраживања неће бити наплаћен потраживање је изгубило део своје вредности, значи постало је обезвређено.

Накрају године, ради исказивања стварне слике имовине, процењени износ губитка, у складу са **начелом импаритета** треба признати и износ потраживања треба свести на износ чија се наплата очекује.

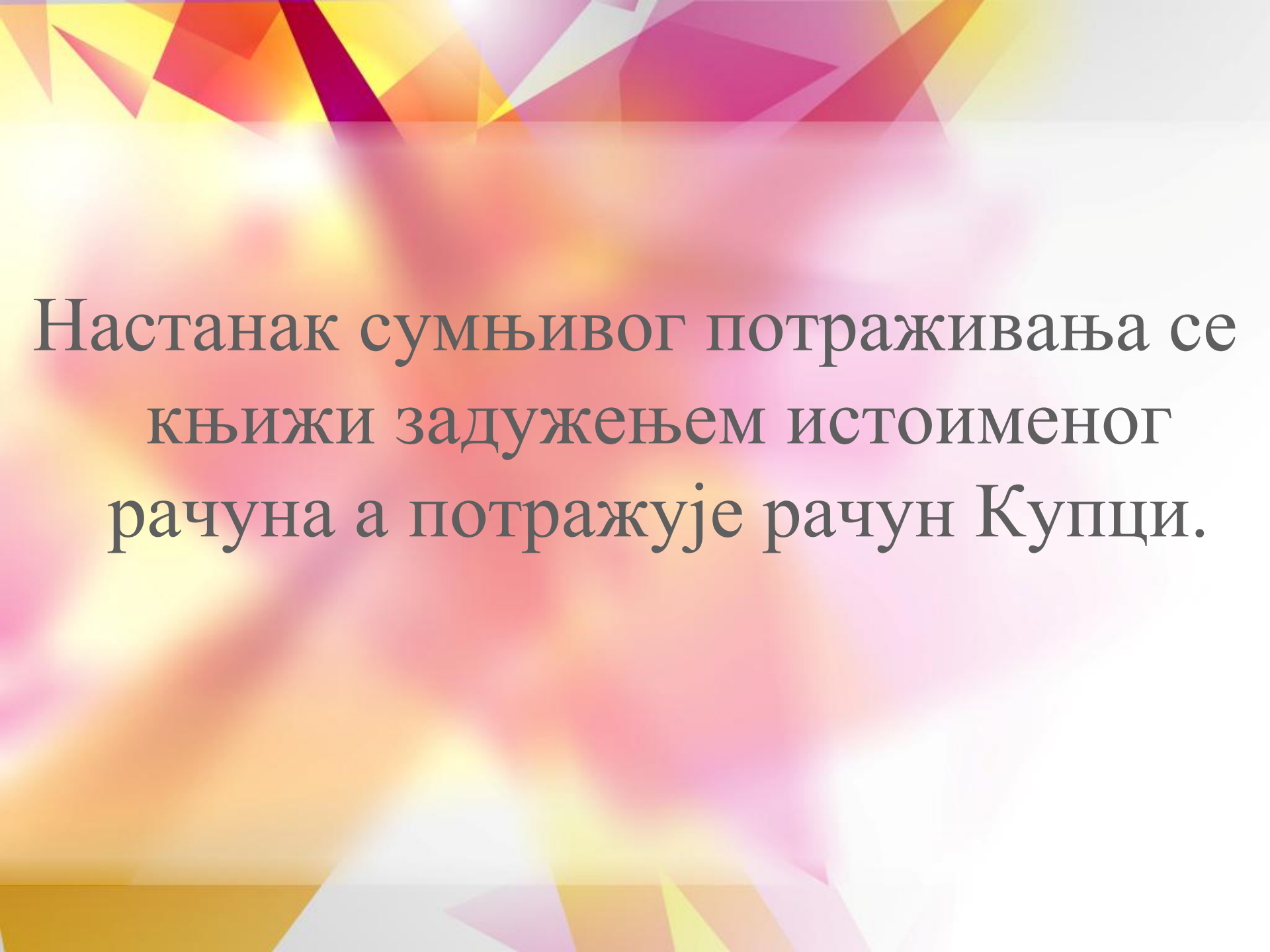

Из напред изложеног може се
закључити да се у вези са
сумњивим потраживањима књиже
следеће економске промене:

1.настанак сумњивог потраживања,
односно пренос сумњивог
потраживања са рачуна купци на
посебан рачун - сумњива
потраживања.

2.отпис дела сумњивог потраживања
чија се наплата не очекује

3.наплата сумњивог потраживања.

Настанак сумњивог потраживања се
књижи задужењем истоименог
рачуна а потражује рачун Купци.

Књижењем отписа дела сумњивоГ
потраживања чија се наплата не
очекује треба постићи два циља,
сједне стране треба признати
настали губитак и с друге стране
треба износ сумнивоГ потраживања
свести на износ чија се наплата
очекује.

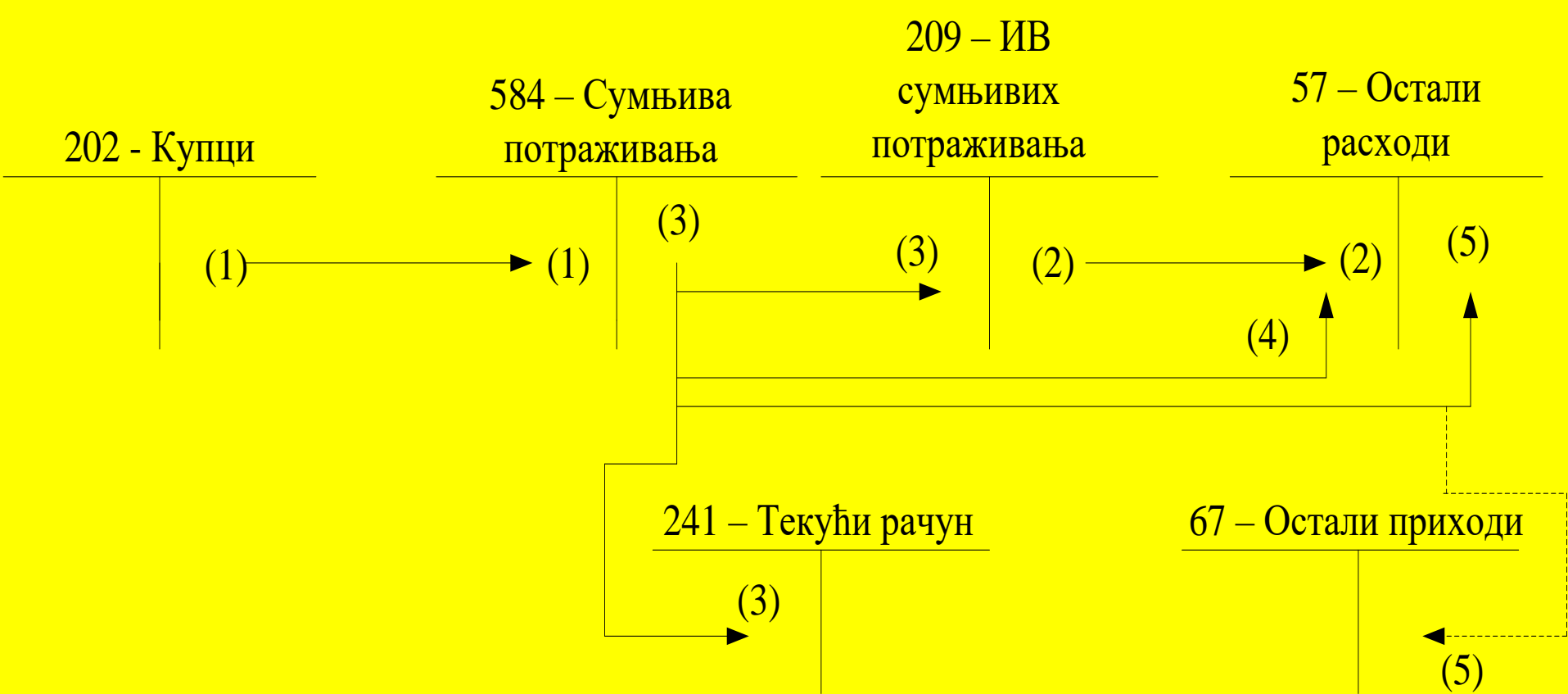
Будући да се висина губитка процењује и да је потребно сачувати податке о пуном износу потраживања и о висини извршеног отписа отпис се врши **индиректном методом**, односно задужењем рачуна Остали расходи и одобрењем рачуна Исправка вредности сумњивих потраживања.

На рачун Остали расходи књижи се
ненаплативи део потраживања и
тима се смањује резултат текуће
године, а рачун Исправка
вредности сумњивих потраживања
који је корективни рачун, рачуна
Сумњива потраживања своди
потраживања на наплативи износ.

Наплаћени износ потраживања
може бити једнак, виши или нижи
од износа чија се наплата очекује.

- Ако је наплаћени износ виши разлика се евидентира на рачуну
Остали приходи, или као смањење
Осталих расхода, ако се отпис
потраживања и наплата догађају у
истој години, јер је очигледно да је
у том случају отписани износ
потраживања био превисок.

Уколико се наплати нижи износ од очекиваног тада се разлика књижи на рачуну Остали расходи, чиме се де факто врши додатно отписивање. Описана књижења представљена графички изгледају:

- 1) књижење издвајања сумњивих потраживања са рачуни купци,
- 2) књижење процењеног износа потраживања који се неће наплатаити,
- 3) књижење наплате сумњивог потраживања када је наплаћени износ једнак неотписаном делу потраживања,
- 3 и 4) књижење наплате сумњивог потраживања када је наплаћени износ нижи од износа неотписаног потраживања,
- 3 и 5) књижење наплате сумњивог потраживања када је наплаћени износ виши од износа неотписаног потраживања.

Пример:

1. Над купцем, који дугује 45.000 динара је покренут стечајни поступак.

2. На основу информација добијених од дужника управа је донела одлуку да 30% сумњивог потраживања отпише као ненаплативо.

3. Према изводу банке на име дефинитивне наплате сумњивоог потраживања на текући рачуње уплаћено 30.000 динара.

Прокњижене економске промене изгледају:

Дневник

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	584	202	Сумњива потраживања Купци <i>- Сумњиво потраживање</i>	45.000	45.000
2.	57	209	Остали расходи ИВ сумњивих потраживања <i>- Отпис сумњивих потраживања</i>	13.500	13.500
3.	241 209 57	584	Текући рачун ИВ сумњивих потраживања Остали расходи Сумњива потраживања <i>- Дефинитивна наплата сумњивог потраживања</i>	30.000 13.500 1.500	45.000

Главна књига

584 – Сумњива потраживања

1)	45.000	45.000	(3
----	--------	--------	----

202 - Купци

S ^o	45.000	(1
----------------	--------	----

57 – Остали расходи

2)	13.500
3)	1.500

209 – ИВ Сумњивих

потраживања

3)	13.500	13.500	(2
----	--------	--------	----

241 – Текући рачун

3)	30.000
----	--------

У овом примеру, наплата је нижа од неотписаног дела потраживања, наплаћено је 30.000 динара, а неотписани део потраживања је износио 31.500 динара (45.000 динара - 13.500 динара). Разлика од 1.500 динара је морала бити накнадно отписана повећањем Осталих расхода.

Књижење настанка спорног
потраживања се због тога
разликује од књижења настанка
сумњивог потраживања.

Рачун Спорна потраживања дугује
износ потраживања и трошкове
спора, а потражују рачун Купци за
износ потраживања, рачуни
Благајна, односно Текући рачун за
износ трошкова спора, у зависности
од начина плаћања.

Графички представљено књижење
изгледа:

202 - Купци

585 – Спорна потраживања

241 – Текући рачун
/243 – Благајна/

Отпис спорних потраживања и њихова
наплата у свему су једнаки отпису и
наплати сумњивих потраживања.

Пример:

1. Против купца "Макси", Београд покренут је спор због одбијања да плати дуг од 100.000 динара.

Трошкови покретања спора исплаћени из благајне износе 5.000 динара.

2. На основу информација добијених од правне службе, спор ће бити делимично изгубљен па је управа донела одлуку да отпише 30.000 динара потраживања као ненаплативо.

3. По пресуди суда купац "Макси" је на име дефинитивног измирења своје обавезе, у истој години, уплатио на текући рачун 80.000 динара. Прокњижене економске промене изгледају:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	585		Спорна потраживања	105.000	
		202	Купци		100.000
		243	Благајна		5.000
2.			<i>- Покретање спора за наплату потраживања</i>		
	57		Остали расходи	30.000	
		209	ИВ спорних потраживања		30.000
			<i>- Отпис спорних потраживања</i>		
3.	241		Текући рачун	80.000	
	209		ИВ спорних потраживања	30.000	
		585	Спорна потраживања		105.000
		57	Остали рсаходи		5.000
			<i>- Дефинитивна наплата спорних потраживања</i>		

Главна књига

Главна књига

585 – Спорна потраживања

1)	105.000	105.000	(3)
----	---------	---------	-----

202 - Купци

S°	100.000	(1)
----	---------	-----

243 - Благајна

S°	5.000	(1)
----	-------	-----

57 – Остали расходи

2)	30.000	5.000	(3)
----	--------	-------	-----

209 – ИВ спорних потраживања

3)	30.000	30.000	(2)
----	--------	--------	-----

241 – Текући рачун

3)	80.000		
----	--------	--	--

Пошто је наплата спорног потраживања извршена у истој години у којој је извршен и отпис у тренутку наплате на рачуну Осталих расхода још увек се налази износ процењеног губитка од 30.000, губитак по основу овог потраживања износи, међутим 25.000 (105.000-80.000),

стога је исправније разлику између
више наплаћеног износа и нижег
неоптисаног износа **потраживања**
књижити као **смањење** Осталих
расхода него као **повећање**
Осталих прихода.

Потраживања која постану
застарела, а то значи да компанија
не може више због протеча рока за
застаревање, захтевати наплату
путем суда, не представљају више
потраживање већ губитак у целини.

Отпис ових потраживања се врши директним методом, рачун **Остали расходи дугује**, а **потражује**, рачун **Купци**.

Графички представљено књижење:

202 - Купци

57 - Остали расходи

Пример:

Увидом у аналитичку евиденцију потраживања од купца „Морава“ утврђено је да је потраживање у износу од 1.000 динара **застарело**.

На предлог правне службе управа је донела одлуку о отпису овог потраживања у целини.

Прокњжена економска промена изгледа:

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	57	202	Остали расходи Купци <i>- отпис застарелог потраживања</i>	1.000	1.000

Главна књига

202 - Купци

57 – Остали расходи

S^o 1.000 (1

1) 1.000

Декомпоновање салда активно - пасивних рачуна

Једна од важних претпоставки за пружање стварне слике имовине компаније хомогеност рачуна на којима је имовина исказана. То је и разлог да се на крају године у оквиру предзакључних књижења проверава испуњеност ове претпоставке.

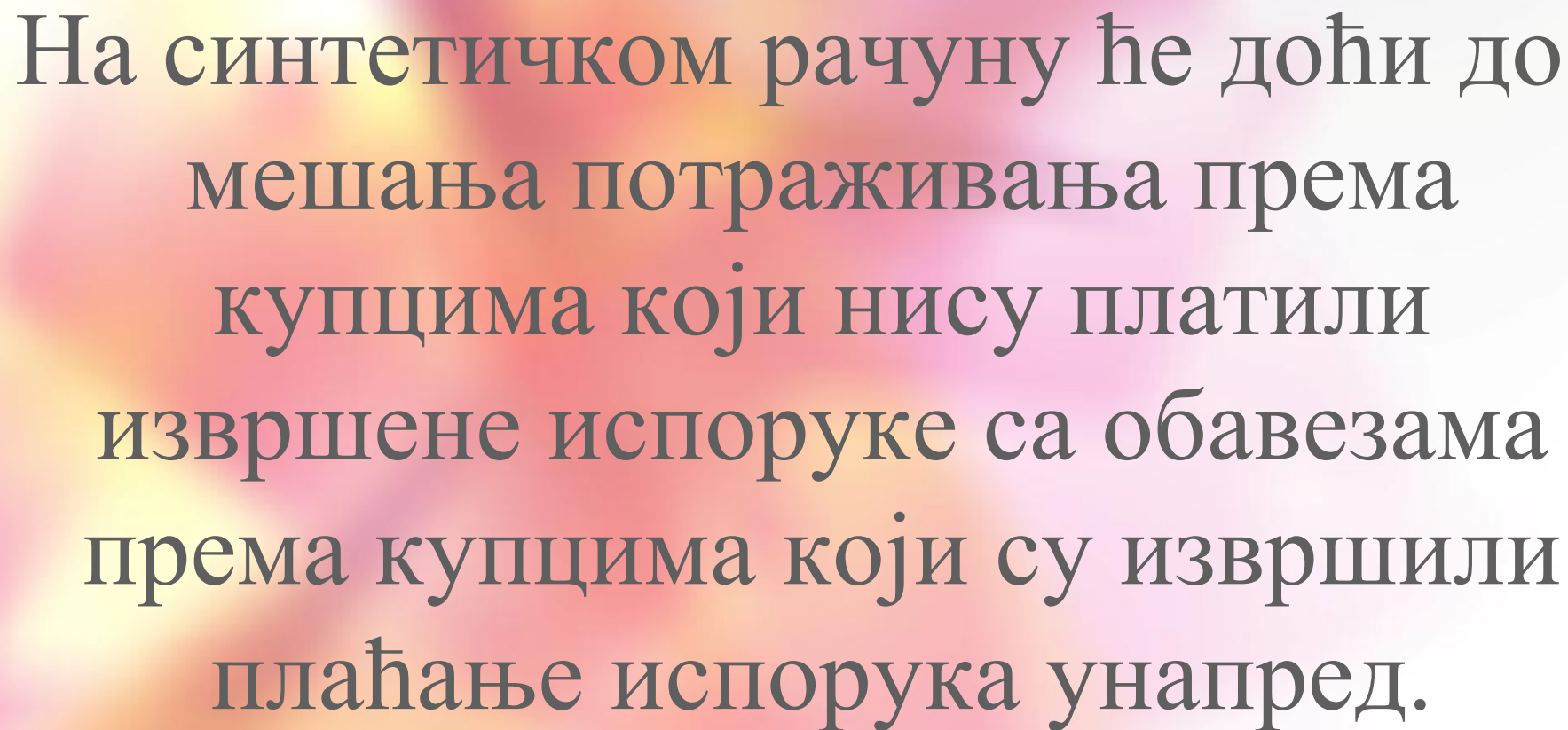
С тим у вези посебно се проверава хомогеност рачуна преко којих се обухватају дужничко поверилачки односи. Рећ је о рачунима купаца и рачунима добављача, на којима књижењем промена насталих током године може доћи до мешања потраживања и обавеза.

У том случају синтетички рачун
Купци и синтетички рачун
Добављачи не показују тачан
износ потраживања, односно
обавеза. Због своје особине да
ЊИХОВ салдо може показивати или
потраживање, када **представља**
активан рачун, или **обавезу** када
припада пасивним рачунима ОВИ
рачуни се означавају као **АКТИВНО**
- пасивни рачуни.

Рачун Купци је, као што је већ раније наведено, рачун на коме се обухватају потраживања од купаца која настају због тога што испоруке производа или робе претходе њиховом плаћању.

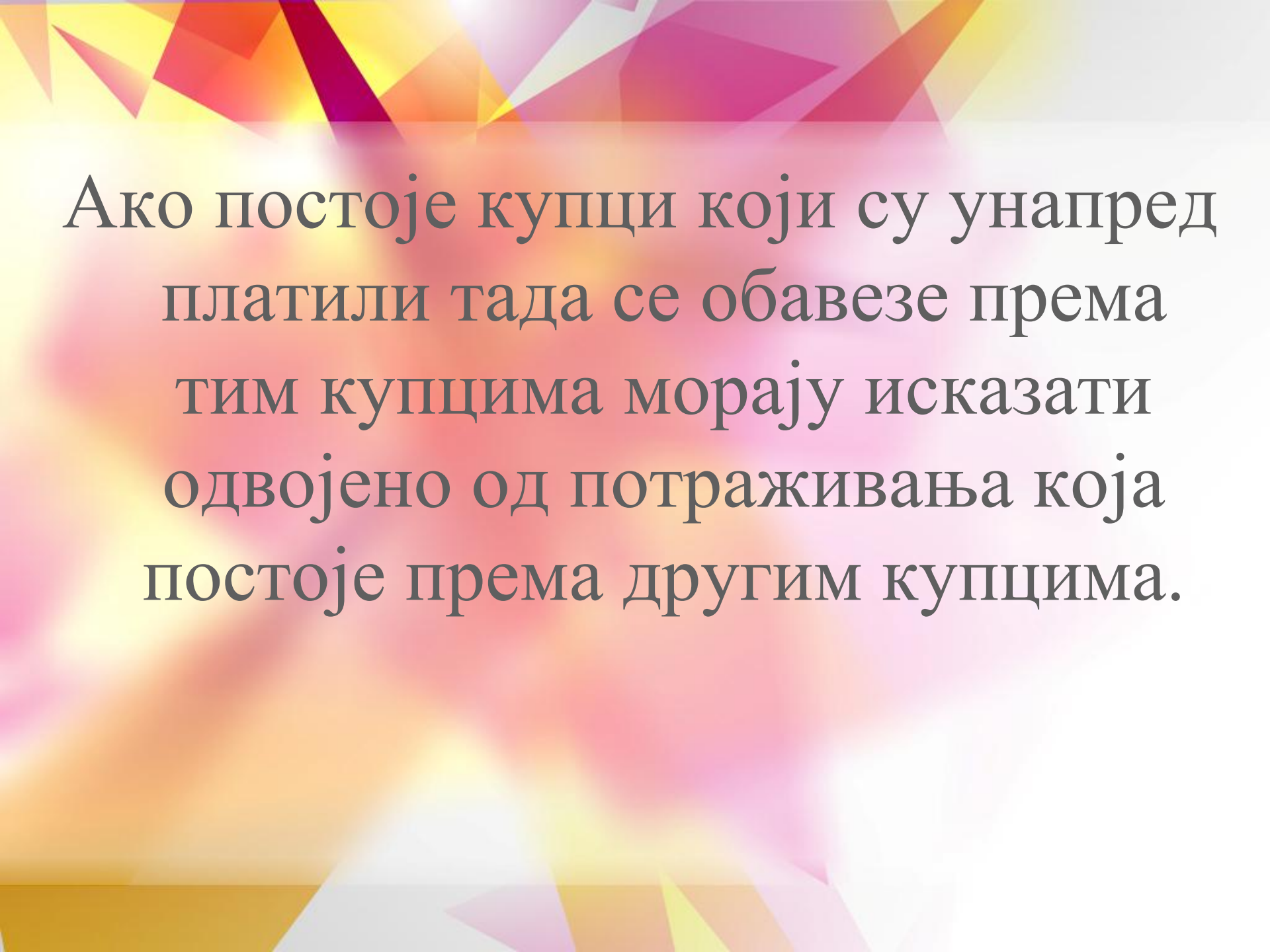
Салдо овог рачуна на крају године показује износ који купци дугују компанији. Ово тврдња ће бити тачна само ако ниједан од купаца није извршио плаћање унапред за испоруке које тек треба да буду извршене.

Уколико се то догоди рачун тог појединачног купца ће имати потражни салдо и показиваће обавезу коју компанија има према датом купцу. Та обавеза ће постојати све док не дође до испоруке за коју је новац унапред примљен.

На синтетичком рачуну ће доћи до мешања потраживања према купцима који нису платили извршене испоруке са обавезама према купцима који су извршили плаћање испорука унапред.

Постојање обавеза према купцима
може се утврдити само увидом у
аналитичку евиденцију
потраживања, **тачније**
состављањем прометног листа
купаца.

Ако постоје купци који су унапред платили тада се обавезе према тим купцима морају исказати одвојено од потраживања која постоје према другим купцима.

Књиговодствено технички
раздвајање се врши тако што се за
износ обавеза према купцима
задужи рачун Купци а одобри
рачун Купци повериоци. У пракси
рачун Купци повериоци се често
среће под називомо Примљени
аванси.

Рачун Добављачи припада групи пасивних рачуна због тога што се на њему обухватају обавезе за извршене испоруке од стране добављача које још нису плаћене.

Салдо овог рачуна на крају године показује износ неизмирених обавеза према добављачима.

Уколико се догоди да неком од добављача компанија унапред плати испоруку тада у односу на тог добављача компанија нема обавезу, већ према њему има потраживање све док до испоруке не дође.

На синтетичком рачуну Добављачи доћи ће до мешања обавеза према добављачима са потраживањима према добављачима. Салдо синтетичког рачуна ће показивати за колико су обавезе веће од потраживања према добављачима.

Такво компензирање потраживања и
обавеза није допуштено, њиме се
онемогућава увид у праву висину
обавеза, односно потраживања.

Раздвајање обавеза према добављачима од потраживања од добављача на крају године се спроводи, на основу прометног листа добављача тако што дугује за износ потраживања од добављача рачун Добављачи - дужници, а потражује рачун Добављачи .

Након овог књижења рачун
Добављачи показује тачну висину
обавеза према добављачима, док су
потраживања по основу унапред
извршених плаћања, или аванса,
исказана на рачуну Добављачи
дужници.

Графички приказ описаног књижења:

202 - Купци

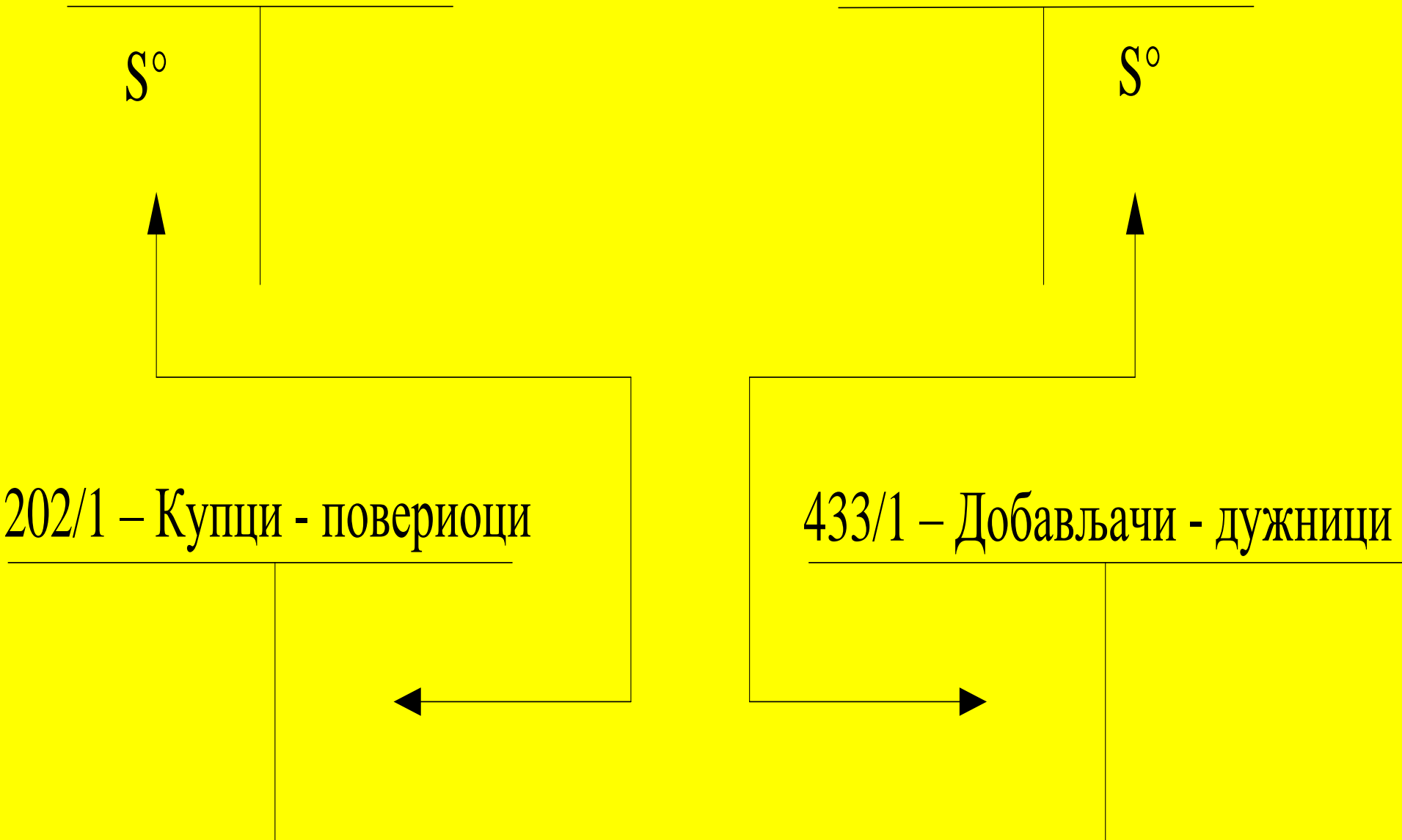
S^o

433 - Добављачи

S^o

202/1 – Купци - повериоци

433/1 – Добављачи - дужници

Пример:

На дан 31.12. компанија "Митрос",
Сремска Митровица имала је
следећи промет на синтетичким и
аналитичким рачунима купаца и
добављача:

202 - Купци

S° 75.000

433 - Добављачи

65.000

S° 120.000

Промет на аналитичким рачунима купаца је био:

«Прогрес» - Београд

«Унион» - Бачка Паланка

«Солар» Нови сад

20.000

10.000

35.000

5.000

20.000

30.000

Промет на аналитичким рачунима добављача је био:

«Обућа» - Београд

20.000

40.000

«Рекорд» - Београд

10.000

60.000

«Узор» Суботица

35.000

20.000

На основу података о промету
аналитичких рачуна састављени су
прометни лист купаца и
прометни лист добављача:

Прометни лист купаца

Ред бр.	Назив купца	ПРОМЕТ		САЛДО	
		Дугује	Потражује	Дугује	Потражује
1.	«Прогрес» - Београд	20.000	10.000	10.000	
2.	«Унион» - Бачка Паланка	35.000	5.000	30.000	
3.	«Солар» - Нови сад	20.000	30.000		10.000
	Укупно:	75.000	45.000	40.000	10.000

Прометни лист добављача

Ред бр.	Назив купца	ПРОМЕТ		САЛДО	
		Дугује	Потражује	Дугује	Потражује
1.	«Обућа» - Београд	20.000	40.000		20.000
2.	«Рекорд» - Београд	10.000	60.000		50.000
3.	«Узор» - Суботица	35.000	20.000	15.000	
	Укупно:	65.000	120.000	15.000	70.000

Иако је промет синтетичких рачуна једнак промету њихових аналитичких рачуна, ипак салдо синтетичких рачуна не показује прави износ потраживања односно обавеза.

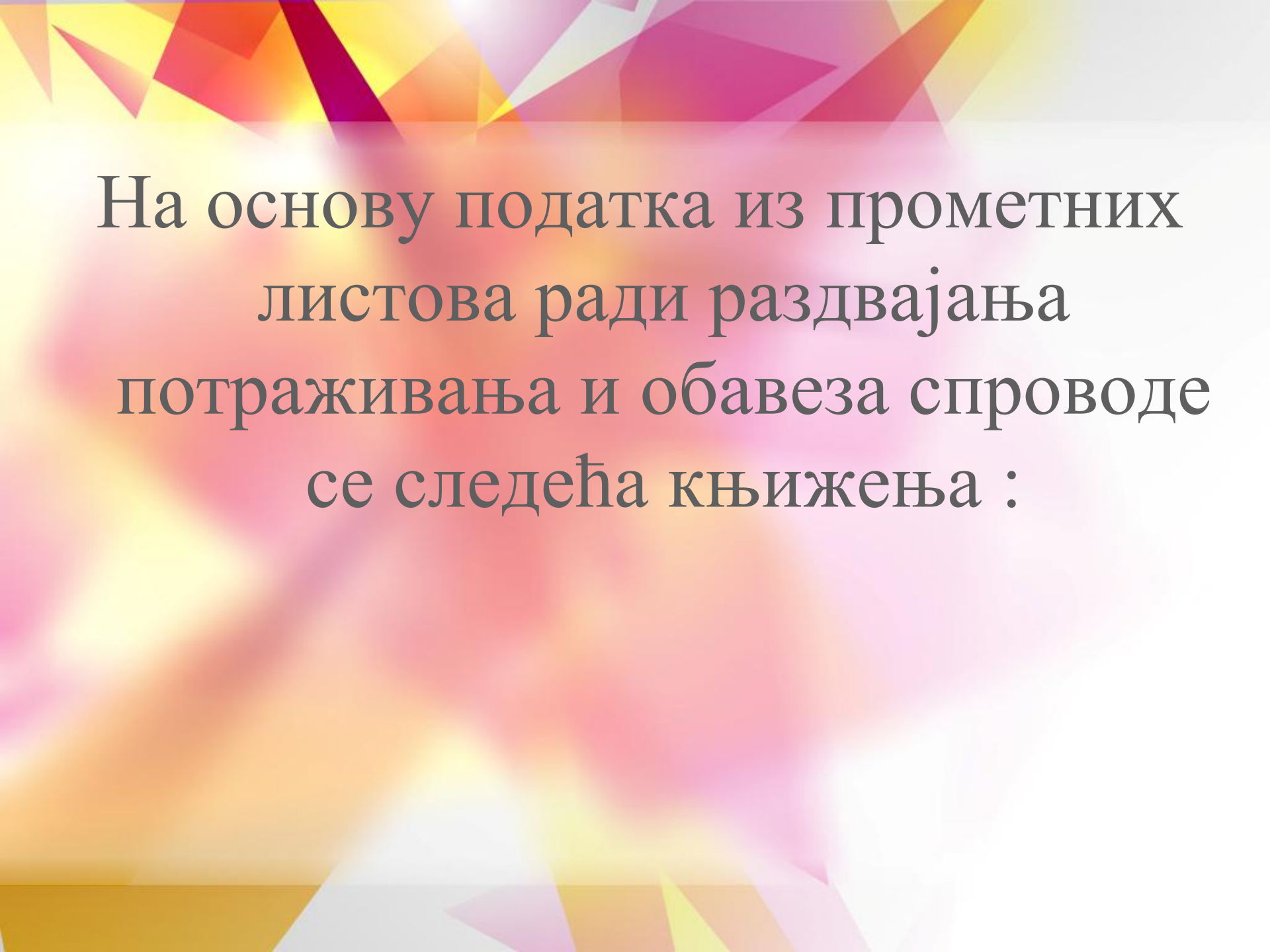
На синтетичком рачуну Купци салдо је 30.000 динара из чега би се могло закључити да компанија има толики износ потраживања од купаца.

Прометни лист купаца показује да тај закључак није тачан већ да потраживања од купаца износе 40.000 динара али да у исто време компанија има обавезе према купцима у износу од 10.000 динара, тако да **салдо синтетичког рачуна Купци** заправо показује салдирани износ потраживања и обавеза према купцима.

Салдо синтетичког рачуна

Добављачи износи 55.000 динара и представља салдирани износ обавеза према добављачима у односу на потраживања које компанија има према добављачима,

јер из прометног листа добављача се може видети да обавезе према добављачима износе 70.000 динара, а да потраживања од добављача износе 15.000 динара.

На основу податка из прометних
листова ради раздвајања
потраживања и обавеза спроводе
се следећа књижења :

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	202	202/1	Купци Купци - повериоци <i>- Декомпоновање салда рачуна Купци</i>	10.000	10.000
2.	433/1	433	Добављачи – дужници Добављачи <i>- Декомпоновање салда рачуна Добављачи</i>	15.000	15.000

202 - Купци

S° 75.000 45.000

1) 10.000

433 - Добављачи

S° 65.000 S° 120.000

15.000 (2)

202/1 – Купци - повериоци

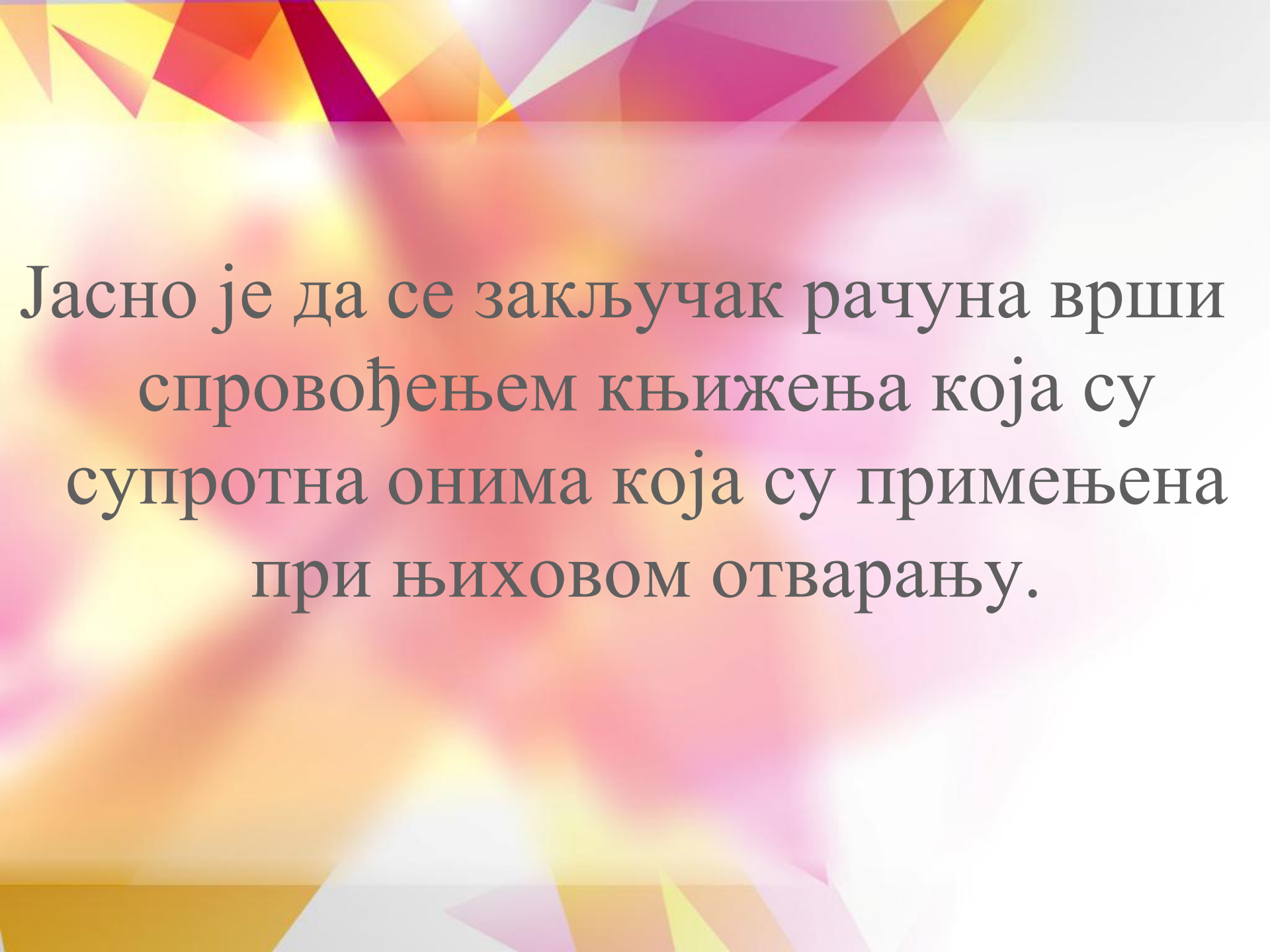
10.000 (1)

433/1 – Добављачи - дужници

2) 15.000

После отварања књига у наредној пословној години, тј. на дан 01.01. рачуни Купци - повериоци и Добављачи - дужници се закључују, они су испунили задатак да омогуће у билансу одвојено исказивање потраживања и обавеза. Током године ови рачуни се не воде.

Закључивање ових рачуна се врши тако што рачун Купци - повериоци дугује свој салдо, који је заправо његово почетно стање, а потражује рачун Купци. Рачун Добављачи - дужници се закључује тако што потражује свој салдо а дугује рачун Добављачи

Јасно је да се закључак рачуна врши спровођењем књижења која су супротна онима која су примењена при њиховом отварању.

202 - Купци

S°

202/1 – Купци - повериоци

S°

433 - Добављачи

S°

433/1 – Добављачи - дужници

S°

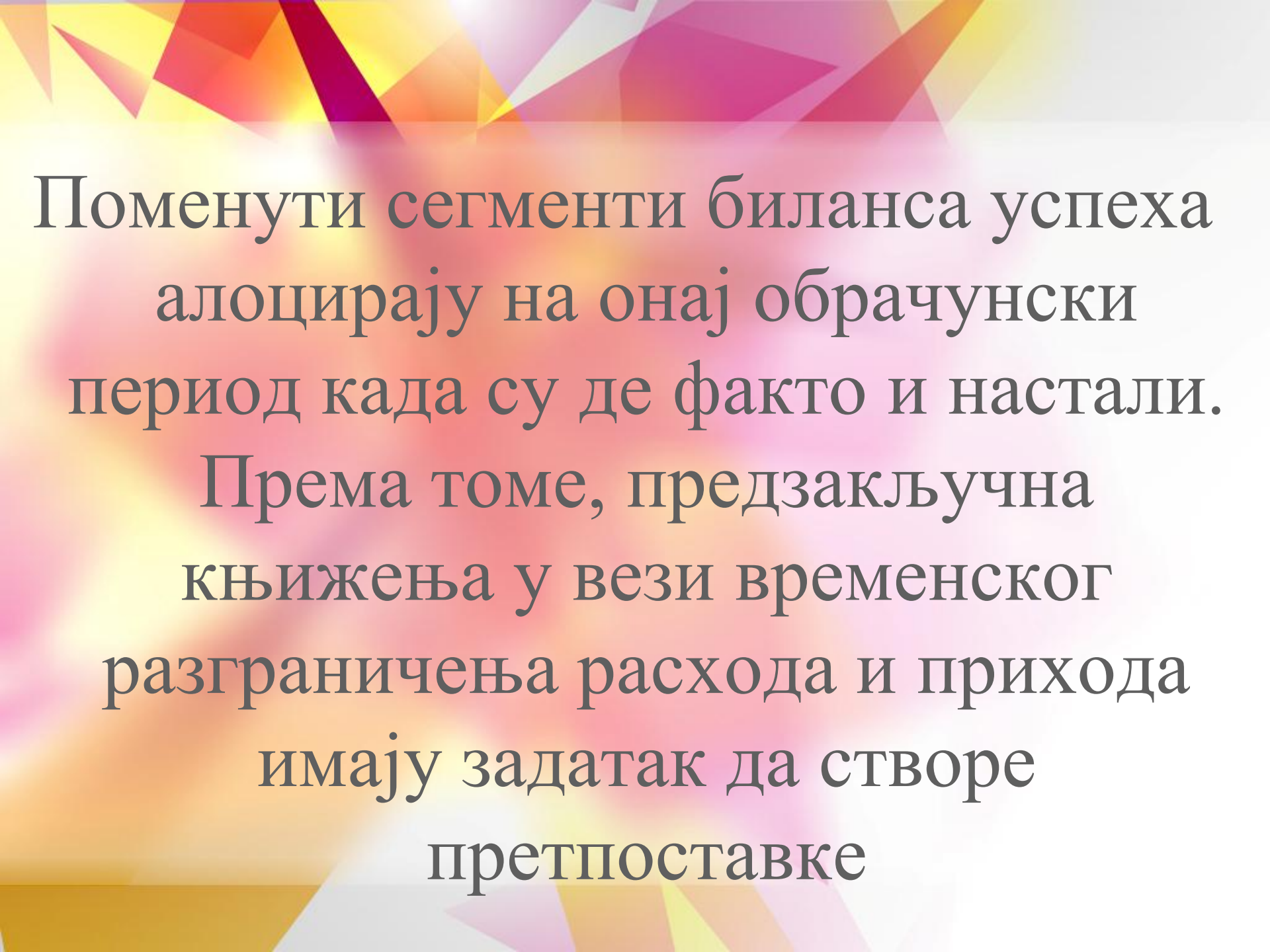

Временско разграничење расхода и прихода

Обрачун расподељивог резултата,
који како је већ наведено
представља један од два основна
циља књиговодства може бити
испуњен само ако су при
књижењу прихода и расхода
доследно **поштовани начело
реализације, начело узрочности и
начело импаритета**

Доследно испуњавање захтева који се налазе у основи ових начела треба да обезбеди да **на рачунима расхода и прихода буду на крају обрачунског периода обухваћени сви и само они приходи и расходи који су настали у датом обрачунском периоду.**

Крајем сваке пословне године, тј. пре утврђивања периодичног резултата, састављања биланса стања и закључка књига врши се, стога, анализа и контрола и прокњижених пословних промена у вези расхода и прихода с циљем да се утврди да ли су рачуни прихода и расхода потпуни и хомогени.

Поменути сегменти биланса успеха алоцирају на онај обрачунски период када су де факто и настали.

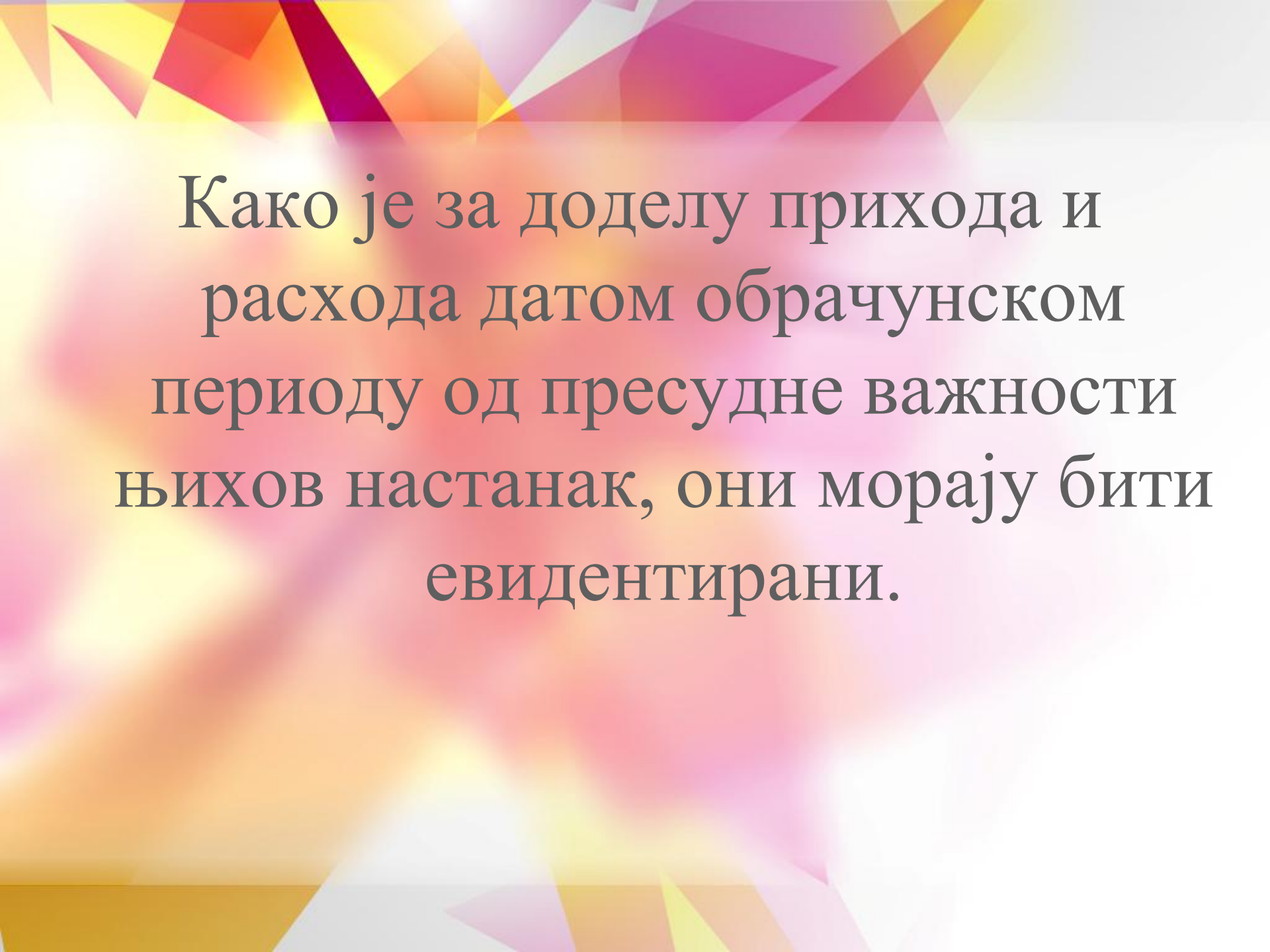
Према томе, предзакључна књижења у вези временског разграничења расхода и прихода имају задатак да створе претпоставке

за обрачун реалног и упоредивог
периодичног резултата уз
доследно уважавање принципа
реализације и принципа
узрочности који се тичу
вредновања и периодичне
алокације расхода и прихода.

Периодизирање, тј. **временско разграничење расхода и прихода** на обрачунске периоде којима економски припадају у књиговодству се постиже одговарајућим **рачунима временских разграничења.**

На крају обрачунског периода, пре обрачуна периодичног резултата, проверава се стога да ли су рачуни прихода и расхода потпуни и хомогени. Потпуност рачуна прихода и расхода претпоставља да су на њима прокњижени сви приходи и расходи који су настали у датом обрачунском периоду.

Анализа књижења извршених на овим рачунима готово редовно покаже да захтев за интегралношћу ових рачуна није испуњен. Ово је последица постојања прихода и расхода који су настали у датом обрачунском периоду, али је њихово евидентирање изостало услед непостојања одговарајућег књиговодственог документа.

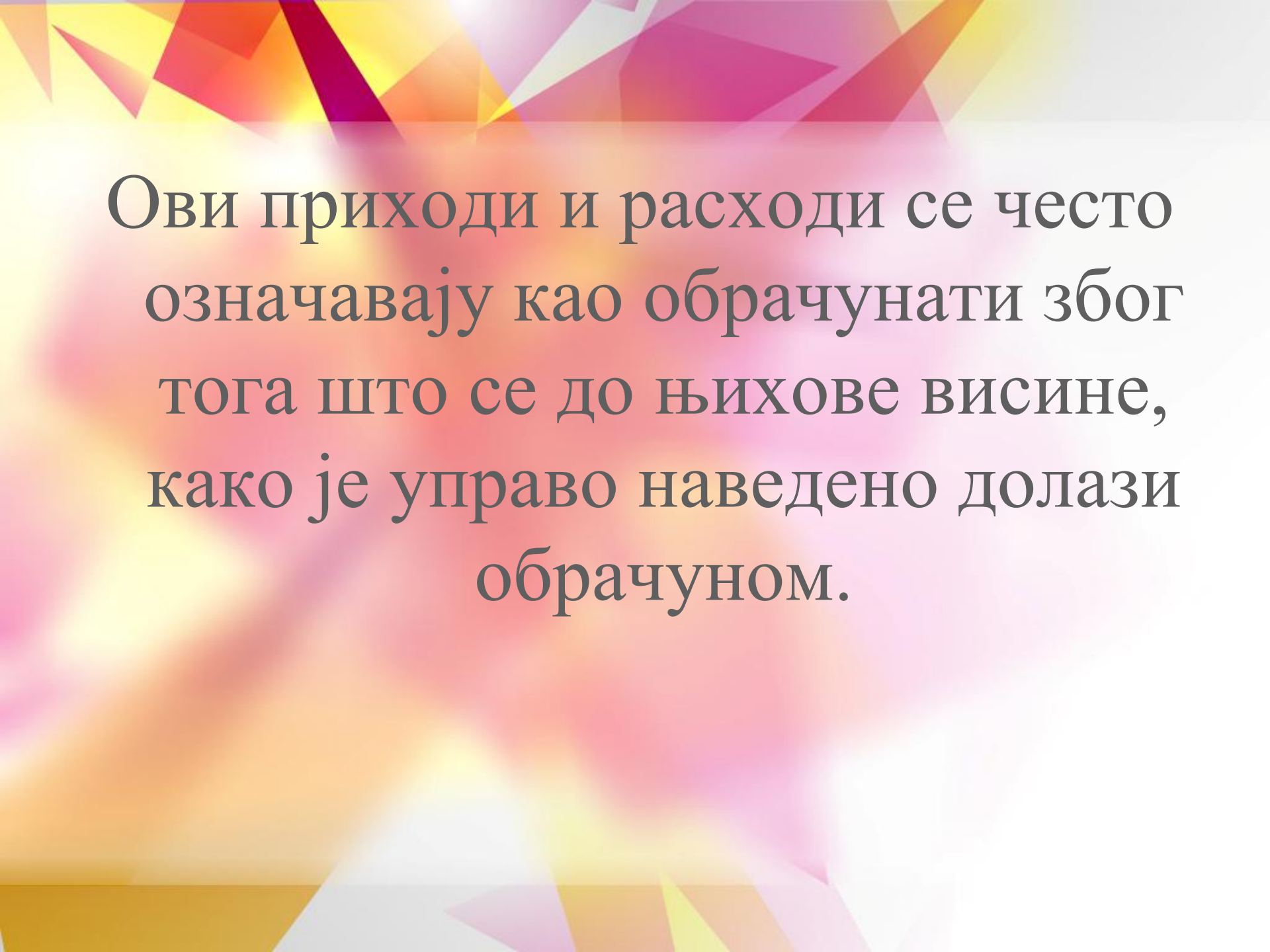

Како је за доделу прихода и
расхода датом обрачунском
периоду од пресудне важности
њихов настанак, они морају бити
евидентирани.

То наравно не значи да ће евидентирање бити извршено без икаквог књиговодственог документа, већ да ће на основу уговора или на основу утврђеног утрошка и/или испорука и познатих цена бити утврђена њихова висина и сачињен документ који ће бити основа за књижење.

Тако ће примера ради, висина
расхода по основу закупа
пословног простра бити утврђена
на основу уговора о закупу, висина
прихода од камата на дугорочни
пласман по основу уговора о
пласману, а висина трошкова
електричне енергије на основу
утврђеног утрошка и познате цене
по утрошеном киловату.

Да би се рачуни расхода и прихода
учинили потпуним или
интегралним, потребно је
документирати износе насталих, а до
тог тренутка неевидентираних
прихода и расхода

Ови приходи и расходи се често означавају као обрачунати због тога што се до њихове висине, како је управо наведено долази обрачуном.

Књижење насталих - обрачунатих

прихода (281) се врши тако што се задужује рачун Остала АВР, а потражује одговарајући рачун прихода, обично рачун финансијских или осталих прихода.

Овим књижењем су остварена два
циља на рачуну Остала АВР
исказано је у суштини
потраживање за **приходе** који су
остварени али не и наплаћени,
чиме је остварена потпуност у
исказивању имовине, а рачун
прихода је учињен потпуним чиме
је обезбеђен коректан обрачун
периодичног резултата.

Рачун Остала АВР , будући да је
на њему исказано потраживање
ће у наредној години бити угашен
када дође до наплате прихода.

Настали а неплаћени расходи се
у обрачунатој висини књиже тако
што дугује одговарајући рачун
расхода, а **потражује** рачун
Остала ПБР.

Рачун Остала ПВР својим салдом показује обавезу за плаћање насталих расхода, тако да је евидентирањем ових расхода не само да је постигнута потпуност исказаних расхода, већ и потпуност обавеза које су настале у датом обрачунском периоду.

У наредној години када ови расходи и буду плаћени или када буде примљена фактура од добављача овај рачун ће дуговати и тиме се угасити, а потраживаће Текући рачун или рачун Добављачи.

Графички представљено описано књижење изгледа:

Биланс успеха 2007.

Приходи

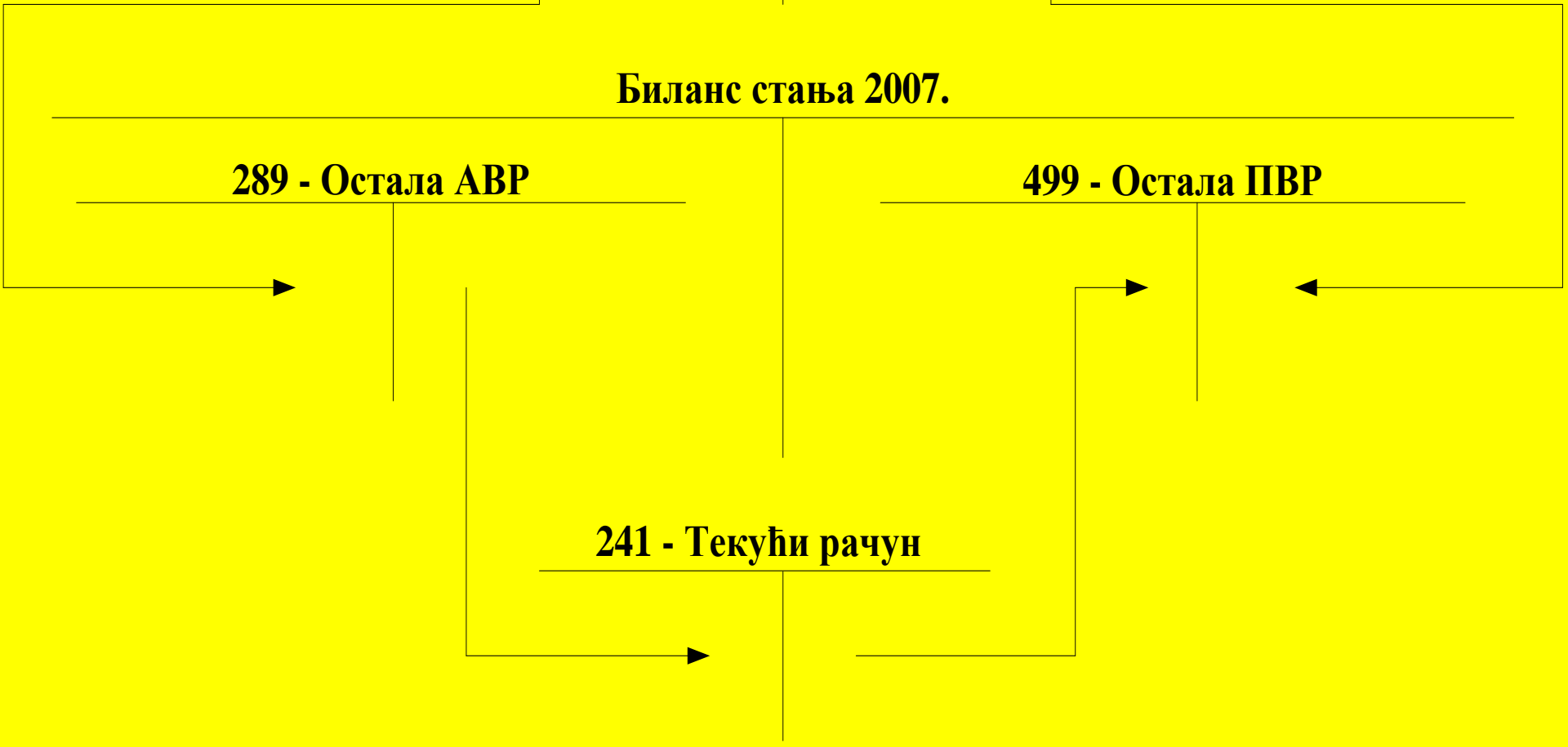
Расходи

Биланс стања 2007.

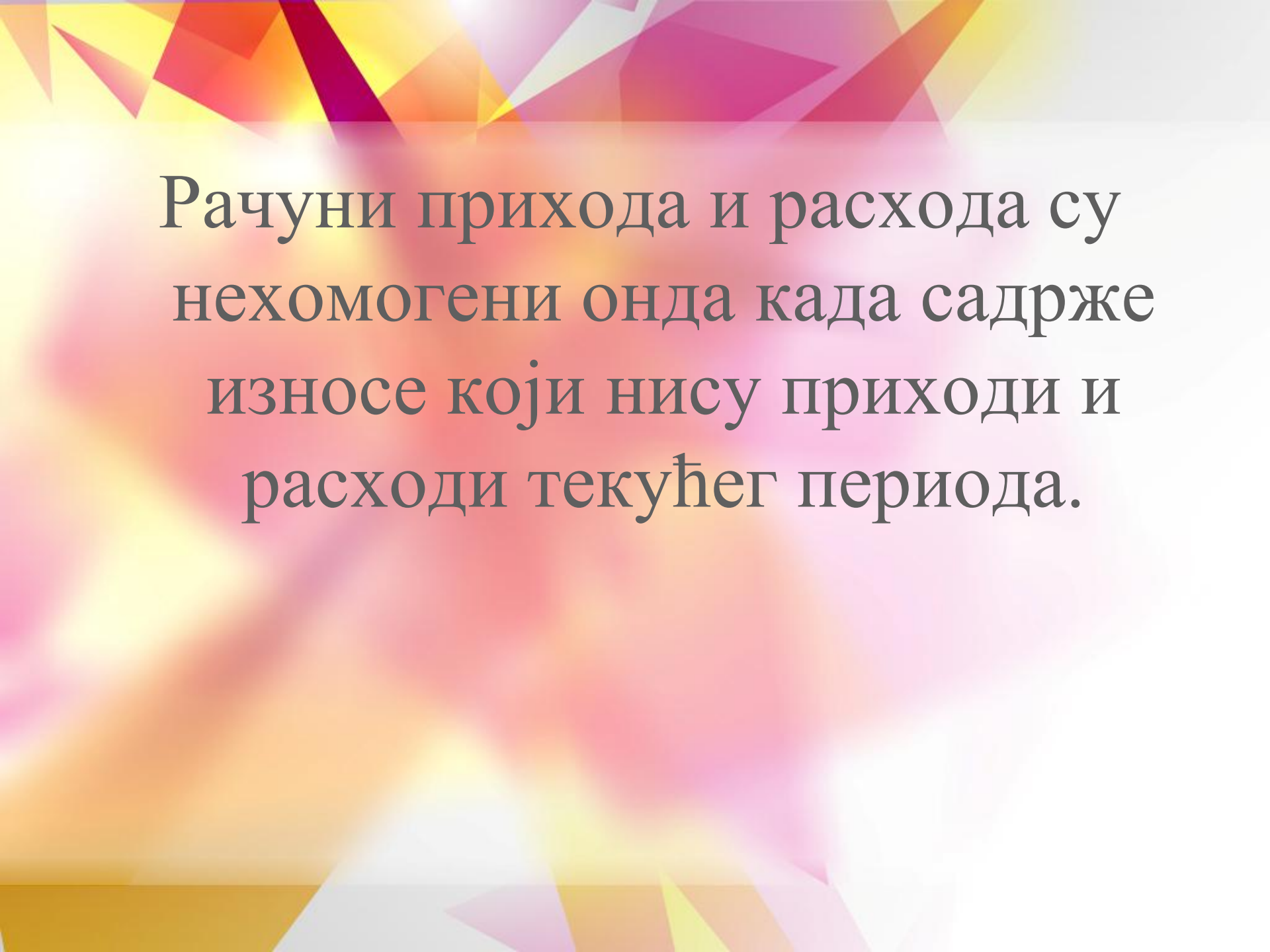
289 - Остала АВР

499 - Остала ПВР

241 - Текући рачун

Иако се исплата расхода и наплата прихода догађају у наредној години, то се неће одразити на резултат, јер су приходи и расходи утицали на резултат у години у којој су настали, а то значи у претходној години.

Рачуни прихода и расхода су
нехомогени онда када садрже
износе који нису приходи и
расходи текућег периода.

Нехомогеност рачуна прихода и
расхода настаје као последица на
њима евидентирних наплата које
нису приход текућег периода и
исплата које нису расход текућег
периода.

Да би се рачуни прихода и расхода
учинили хомогеним, што је
претпоставка коректног обрачуна
периодичног резултата нужно је са
рачуна прихода и расхода
искњижити износе наплата које се
односе на приходе наредног
периода и износе исплата које се
односе на расходе будућих
периода

За износ исплата које се односе на
будуће периоде рачуни расхода
се **одобравају** а **задужује** се
рачун Остала АВР, јер унапред
плаћени износ представља
потраживање.

Унапред наплаћени приходи се
искњижавају задужењем рачуна
прихода и одобрењем рачуна
Остала ПВР. **Унапред наплаћени**
приходи представљају обавезу за
компанију.

На почетку наредне године рачун **Остала АВР** се гаси преношењем износа на одговарајући **рачун расхода**, а **Остала ПВР** преношењем износа на одговарајући **рачун прихода**.

Графички описано књижење се може представити:

Биланс успеха 2007.

Расходи

(1)

Приходи

(2)

Биланс стања 2007.

289 - Остала АВР

(3)

499 - Остала ПВР

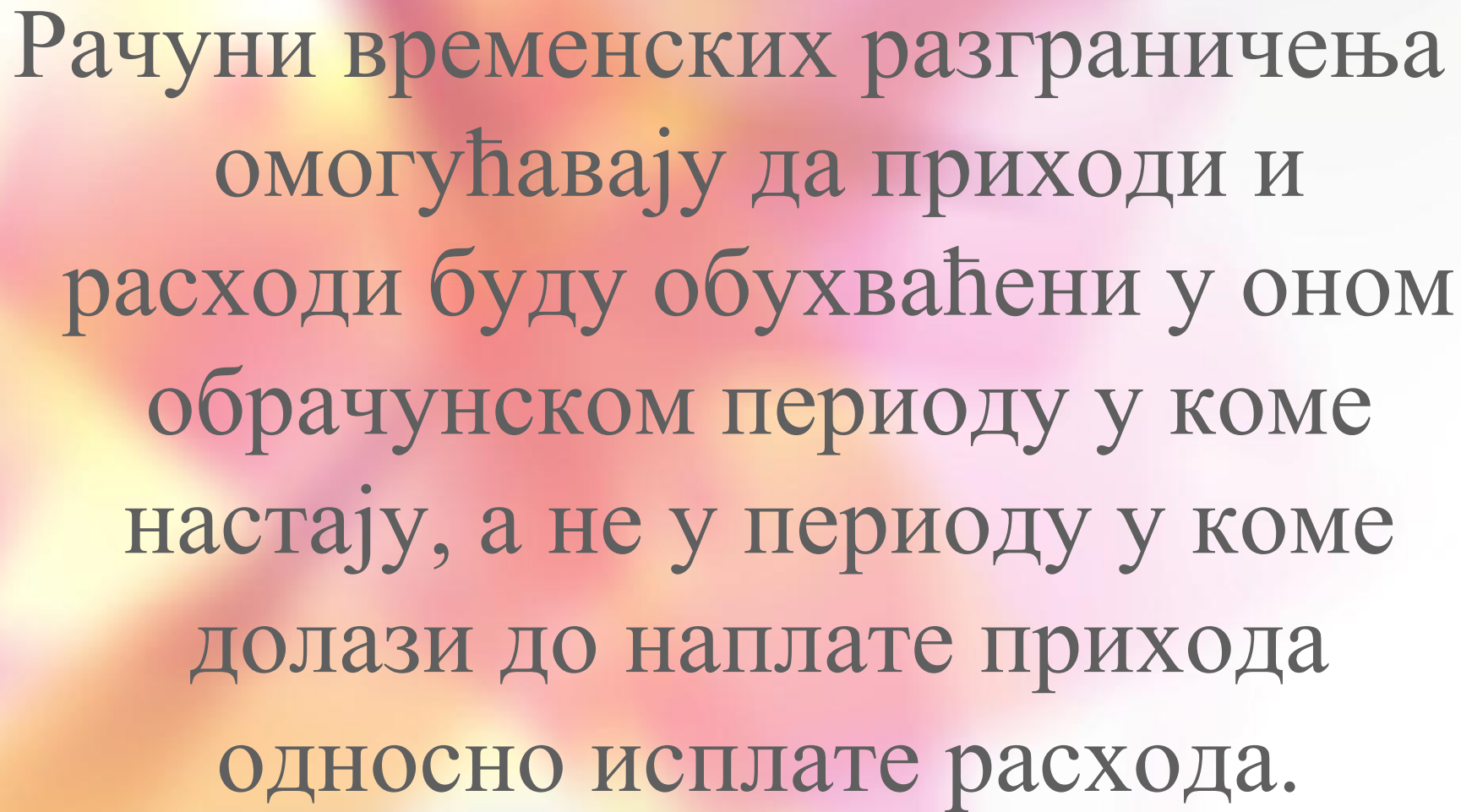
(4)

Биланс успеха 2008.

Расходи

Приходи

- 1) Искњижавање унапред плаћених расхода,
- 2) Искњижавање унапред наплаћених прихода,
- 3) Пренос унапред плаћених расхода са рачуна временских разграничења на одговарајући рачун расхода и
- 4) Пренос унапред наплаћених прихода са рачуна временских разграничења на одговарајући рачун прихода

Рачуни временских разграничења омогућавају да приходи и расходи буду обухваћени у оном обрачунском периоду у коме настају, а не у периоду у коме долази до наплате прихода односно исплате расхода.

Пример:

На релевантним рачунима главне књиге I степена производне компаније "Металац", Горњи Милановац на дан 31.12.200x био је следећи промет:

Рачун	Дугује	Потражује
1. Остали расходи	3.000	
2. Остали приходи		5.000
3. Финансијски расходи	4.000	

У вези са временским
разграничењем прихода и расхода
евидентирати следеће промене:

1. Непрокњижен остали расход по
основу неисплаћене лежарине
железничко-транспортном
предузећу „Београд“ из Београда
износи 2.000 динара.

2. Књиговодствено неевидентниран
финансијски приход настао услед
ненаплаћених камата на
краткорочни пласман износи
1.400 динара.

3. Од укупних осталих прихода
3.000 динара представља
наплаћену закупнину од
компаније „Сава“ из Београда за
јануар наредне године.

4. Од укупних финансијских
расхода 900 динара представља
камате које се односе на јануар
наредне године.

Дневник

Ред. бр	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	57	499	Остали расходи Остала ПВР <i>- Обрачунати расходи</i>	2.000	2.000
2.	289		209	Остала АВР Финансијски расходи <i>- Настали ненаплаћени приходи</i>	1.400
3.	289	584	Текући рачун Финансијски расходи <i>- Унапред плаћени расходи</i>	900	900

57 – Остали расходи

3.000
1) 2.000

67 – Остали приходи

3) 3.000	5.000
----------	-------

56 – Финансијски
расходи

4.000	900	(4
-------	-----	----

499 – Остала ПВР

2.000 (1
3.000 (3

289 – Остала АВР

2) 1.400
4) 900

66 – Финансијски
приходи

1.400	(2
-------	----

**Објашњења спроведених
књижења везаних за временско
разграничење расхода и прихода:**

**1. Књижењем у првој промени
признато је постојање обавеза, те се
због тога оно често означава и као
антиципативна пасива.**

Лежарина је казна која се плаћа
железничко - транспортној
компанији у случају да компанија -
корисник услуге превоза робе
железницом није у задатом року
истоварило робу и ослободило
железничке вагоне или
железничко складиште.

Без обзира што на крају године, када се спроводе предзакључна књижења постоји оригинални, од железнице примљени, документ за настанак ове казне, тј. осталог расхода, и обавеза и расход припадају текућој години, без обзира на то што ће исплата обавезе уследити у наредној години.

Када у току наредне пословне године на име лежарине стигне фактура од железничко-транспортне компаније обавеза ће са рачуна Остала ПВР бити пренета на рачун Добављача, тако што ће рачун Остала ПВР дуговати, а рачун Добављачи потраживати.

Књижењем економске промене
под редним бројем 2 признато је
постојање потраживања тзв.
антиципативне активе и
финансијских прихода који су
последица насталих, али још
ненаплаћених и непрокњижених
камата на краткорочне пласмане.

За настанак овог финансијског
прихода пошто не постоји
оригинални књиговодствени
документ задужен је рачун
Остала АВР и одобрен рачун
Финансијски приходи за 1.400
динара.

Када у току наредне године буде послат обрачун камата на краткорочне пласмане биће задужен рачун Потраживања по основу камата уз одобрење рачуна Остала АВР за 1.400 динара.

У трећој економској промени
искњижени су са рачуна Осталих
прихода приходи који су унапред
наплаћени тзв. **транзиторна**
пасива.

Реч је о приходима који су
наплаћени у текућој години, а
односе се на наредну пословну
годину, тако да се са становишта
текуће године ради о обавези, те
отуда и ознака **транзиторна**
пасива.

Због тога су остали приходи
смањени за 3.000 динара на име
наплаћене закупнине за јануар
наредне године и пренет помоћу
рачуна Остала ПВР у наредну
годину којој економски и
припадају.

У наредној години, на коју се
наплаћени износ прихода односи,
рачун Остала ПВР ће бити угашен
тако што ће дуговати а
потраживаће рачун Остали
приходи. Тиме је приход од
закупнине евидентиран у години у
којој је настао, иако је наплаћен у
претходној години.

У четвртој економској промени
евидентирано је искњижавање
унапред плаћених расхода -
камата са рачуна Финансијских
расхода, јер ће расходи по основу
ових камата настати тек наредне
године.

Пошто је расход унапред плаћен са
становишта текуће године
исплаћени износ представља
потраживање односно тзв.
транзиторну активу.

У јануару наредне године по отвању главне књиге, расход који је са становишта претходне године био унапред плаћен, се сада односи на дату годину те износ од 900 динара са рачуна Остала АВР, треба пренети на рачун **Финансијски расходи** и то тако што ће рачун **Финансијски расходи дуговати**, а рачун **Остала АВР потраживати.**

Након извршених књижења рачуни прихода и расхода садрже све и само оне износе који представљају приходе и расходе текуће године, независно од тога када ће уследити наплата прихода и исплата расхода.

Поред тога исказивањем
потраживања и обавеза преко
рачуна Остала АВР и Остала
ПВР, постигнуто је тачно
исказивање имовине компаније.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!!!!

